Ч. 208 (15.019). Львів, вівторок 20. вересня 1938. Орган всеплової міщанської у Львові. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація
ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10 II ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.009
" Банку Чеських Лягіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

„Коли Генляйна арештують, я сам стану провідником судетських німців"

— ЗАЯВИВ ГІТЛЕР БРИТІЙСЬКОМУ ЖУРНАЛІСТОВІ.

ТРЕБА СКІНЧИТИ РАЗ НА ВСЕ!

Гітлер дав представникові льондонського щоденника „Дейлі Мейл" Вордові Прайсові інтервю на тему Чехословаччини.

„Чехи твердять, — заявив він — що плебісцит не можливий, бо його не передбачує конституція. На мій погляд чеська конституція запевнює лиш одно: гніт 7-ох міліонів чехів над 8-ма міліонами меншин.

Ті клопоти з чехами мусять покінчитися раз на все. Якби той стан довше істнував, він затроював би европейські відносини, аж доки не довів би до катастрофи.

ЧЕСЬКО-СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ І ПЕРЕГОНИ В ЛЕТУНСЬКИХ ЗБРОЄННЯХ.

Істнування Чехословаччини — большевицького союзника, вбитого в само серце Німеччини, змусило мене утворити велику повітряну армію; у відповідь на те Франція та Англія також скріпили свої летунські сили. Вже раз погодили ми німецьку летунську армію з огляду на положення у Чехословаччині. Якщо тепер не вдасться опанувати крізи, Ґерінґ небавом знову зажадає, щоб подвоїти німецьке летунство; те саме зробить Англія та Франція — і такі перегони триватимуть дальше.

ВИТРИМАЄМО НАСТУП УСІХ СИЛ СВІТА.

Доки чехи гноблять німецьку меншину, мушу бути приготовлений на все. Я пізнав лінію Мажіно і чимало з неї навчився, але ми побудували щось, що є куди краще і витримає наступ усіх сил світа, якщо ми рішилиб обмежитись до оборони на випадок нападу на нас.

Ніхто в Німеччині не думає про напад на Францію. Не маємо до Франції ненависти, навпаки — симпатію. Не хочемо ніякої війни і з Англією.

Скільки міг би я зробити в Німеччині і для Німеччини, колиб не мав до діла з тою неколькою чеською тиранією над кількома міліонами німців. Та це скінчиться, це мусить скінчитись!

ЧЕХИ НІКОЛИ НЕ БУЛИ НЕЗАЛЕЖНИМ НАРОДОМ,

доки мир. договір не підніс їх до незаслуженої, штучної позиції панування над меншинами численнішими, ніж вони самі. Було це божевілля — творити по війні Чехословаччину, в якій інтелектуально нижча горстка чехів панує над німцями, мадярами, поляками — народами з тисячлітньою культурою. Був це твір шалу й ігноранції.

Судетські німці не шанують чехів і ніколи не приймуть їхнього панування. По світовій війні великодержави заявили, що Німеччина негідна панувати над муринами, а рівночасно вони піддали під панування чехів — другорядного народу — 3 і пів міліонів німців, що мають високу культуру й характер.

Колиб тоді була істнувала велика Німеччина, це булоб неможливе. І як лиш Німеччина знову стала сильніша, судетські німці стали організуватися.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ... ЧЕХІВ.

Праський уряд робить усі можливі зусилля, щоб розсварити европейські великодержави, бо без того його держава не моглаб істнувати; але політичною хитрістю неможливо такий стан довше утримати.

Якби Генляйна арештували, я сам стану провідником судетських німців — і хотів би я бачити, як довго опісля п. Бенеш міг би оголошувати свої декрети. Може не оголосить він стежного листа, щоб мене арештувати...

Колиб чехи мали великого державного мужа, вони давно булиб допустили до того, щоб Судети получилися з Німеччиною, запевнюючи тим шляхом автономію для чехів.

Та п. Бенеш — це політик, не державний муж."

Англія і Франція погодились на прилучення Судетів до Німеччини?

НАРАДИ НАД ГАРАНТІЯМИ ДЛЯ АМПУТОВАНОЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ПРЕМІЄР ДАЛЯДІЄ І МІНІСТР БОННЕ У ЛЬОНДОНІ.

Французький премієр Далядіє з міністром закордонних справ Бонне та 4-ма вищими урядовцями міністерства відлетіли до Льондону. На летунському майдані повитав їх прем. Чемберлен, мін. Галіфакс та французький амбасадор Корбен.

В 11. годині почалися спільні наради у британському міністерстві закордонних справ. На початку прем. Чемберлен зложив звіт про розмову з Гітлером.

В год. 13.30 британський уряд приняв сніданком французьких гостей, які опісля телефонували до Парижа. В год. 15.30 розмови почалися знову і протягнулись до пізної ночі.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ХОЧЕ ДАТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ НІЯКИХ ГАРАНТІЙ.

Льондонський кореспондент ПАТ-ої довідується, що між французькими та британськими міністрами виникла ріжниця поглядів у справі, хто має загарантувати нові кордони Чехословаччини, після плебісциту в Судетах.

Англія не хотіла давати ніяких нових гарантій. Коли вона — мовляв — гарантує цілість та безпеку Франції, це вповні вистарчає, щоб Франція сама загарантувала безпеку нової (поменшеної) Чехословаччини; колиб Франція з огляду на гарантію для Чехословаччини вмішалась у війну, Англія їй поможе.

Французькі міністри не вдоволяються і домагаються, щоб Англія разом з Францією загарантувала невтральність нової Чехословаччини.

Вибори як засіб консолідації.

Львів, 19. вересня 1938.

У статті „Діла" ч. 204 з 15. ц. м. „Нова ситуація" обговорено загальне положення, яке витворилось після розвязання сойму і сенату розпорядком президента держави на основі його конституційних прерогатив, які не потребують навіть контрасиґнати шефа уряду. Визначено вже вибори до сойму на 6. листопада і до сенату на 13. листопада ц. р. В грудні ц. р. зберуться нововибрані законодатні палати приблизно в часі, коли збирається звичайна буджетова сесія і в нормальному часі полагодять державний буджет та інші біжучі справи, що їх предложить уряд, або що вийдуть з посольської ініціятиви.

Одинак поза буджетовим прелімінарем знайдеться на черзі дня друга — у внутрішній польській політиці найважніша справа, а саме проект нових виборчих ординацій до сойму і сенату. Про цю справу говорить виразно розпорядок президента з 13. ц. м., яким розвязано сойм і сенат, а саме, що від нових законодатних палат президент держави вимагає заняти становище у справі виборчих ординацій до сойму і сенату. Отже означено тут точно головне і основне завдання будучого польського парляменту.

У згаданому розпорядку зазначено рівнож і загальну програму праці, нових, відновлених у своєму складі палат, а саме, що відновлений їх склад має причинитися до повнішого вияву течій, що нуртують у громадянстві. Сказано це дуже загальниково без подрібного висування в яких формах мають проявлятися ті нуртуючі в громадянстві течії. Можна догадуватися — і так робить частина польської опозиційної преси, — що йде тут про реалізацію програми Обозу Зедночення Народового (ОЗОН-у), чи тих засад, що їх проголосив творець тієї організації і її перший керманич у своїй декларації з 21. лютого 1937. р. На це вказувалаб до деякої міри відозва теперішнього шефа ОЗОН-у ген. Станислава Скварчинського, оголошена негайно після розвязання сойму і сенату і трансмітована тогож самого дня через радіо.

В розпорядку президента подано і мотиви, що спонукали голову держави скористати з його незвичайної прерогативи. Є ними суттєві переміни у внутрішньому житті Польщі, що сталися після останніх виборів з вересня 1935 р. Вони витворили — як кажеться в обговорюваному розпорядку, — в широких масах народу розуміння потреби активнішої участи у праці для держави, про що знову подрібно згадується у відозві ОЗОН-у.

Але чи тільки події внутрішнього життя викликали цю будь-що-будь незвичайну політичну появу, якою є передчасне й несподіване розвязання законодатних установ — слід сумніватися. Безперечно на рішення президента держави мали вплив і зовнішні політичні події, головно становище Німеччини до Чехословаччини у голосній сьогодні у світі справі судетських німців. Можливість [illegible] воєнної заверюхи, в якій Польща [illegible] чи змілаб вдержати невтральність, не могла лишитися безслідно на рішення керуючого чинника в державі. Річ іде про можливо найширше обед-

нання сил польського народу, яке у великій мірі малоб рішальний вплив і на оборонну поставу Польщі у випадку збройних конфліктів недалеко її кордонів.

Консолідацію польського як і непольського громадянства в хосен допомоги урядові мав перевести Безпартійний Бльок співпраці з урядом, якого батьком був останній маршал сойму Валерій Славек, що рівночасно був і головним автором обовязуючих тепер ординацій до сойму і сенату. Цього завдання ББ не виконав і перевів тільки в законодатних палатах новий конституційний закон, що до основ змінив внутрішню правно-державну структуру держави при формальному збереженні в Польщі парляментаризму з уведенням елітарної системи при творенні складу сенату.

Законодатні палати з 1935 р. створено під кутом апартійности. На парляментарній арені зникли і формально політичні клюби. Розвязали навіть Безпартійний Бльок і зробили спробу творити регіональні і професійні групи на ґрунті аполітичности, що теж не вдалися. Як політичні представництва існували тільки клюби національних меншин (українців і жидів), яких формально-регуляміново не признано, а лише фактично толеровано. Система апартійности і аполітичности в останньому польському парляменті потерпіла цілковиту невдачу. Цієї невдачі не направив і ОЗОН, поза яким осталось багато дуже впливових польських послів і сенаторів. Що більше на терені самого парляменту зачали зарисовуватися щораз виразніше обриси нових польських політичних угрупувань, що брали ініціятиву у свої руки, не оглядаючись зовсім на ОЗН. Інша вже річ, що з цієї ініціятиви найчастіше не багато виходило конкретного в реальній дійсности.

Більшість польського громадянства згуртована у ріжних своїх політичних партіях від ендеків до соціялістів, збойкотувала перед трьома роками парляментарні вибори і не признавала морального авторитету нововибраних без її участи законодатних палат. Кинула вона гасло перевести зміну виборчої ординації до сойму і сенату на демократичних засадах і негайно розвязати парлямент та перевести нові вибори. Голосно цього домагалися передовсім людовці на своїх конгресах, вічах і у своїй пресі, додаючи ще й домагання амнестії для польської берестейської еміграції з В. Вітосом у проводі. Ті політичні домагання польських опозиційних партій були головною причиною, що ОЗОН як проурядова польська партія не вибився й досі на чоло політичного життя у польському громадянстві.

Сьогодні передвчасне розвязання сойму і сенату є доконаним фактом. Є і офіціяльна заповідь перевести виборчу реформу до парляменту. Отже сталося дещо з того, чого жадала польська опозиція. Чи вона тим вдоволиться, невідомо покищо і виснять це найближчі дні. Вияснится передовсім остаточно становище найбільшої чисельно опозиційної партії людовців, на приєднанні якої урядові багато залежить. Але вже й нині мабуть можна твердити, що у цих нових виборах не візьмуть участи ані людовці ані ендеки: одні і другі покликуються на брак можливости брати участь у виборах на підставі теперішньої виборчої ординації. Зате ППС, яка від довшого часу кокетує уряд, мабуть візьме участь у виборах посередньо, через своїх людей у професійних спілках.

Безсумнівне є одно, а саме, що рішальним чинникам в державі дуже залежить на можливо якнайскоршій політичній консолідації польського громадянства з огляду на вагу міжнародніх подій. Якими шляхами піде в недалекому часі внутрішня політична кристалізація в Польщі, нині годі точно предсказати. Можна говорити хіба про одно — про скріплення польських націоналістичних течій.

За останні три роки змінилось багато в нашу некористь, що вимагає і з нашого боку дійсного обєднання наших національних сил з огляду на внутрішні події у самій Польщі, як не менше і на ті події, що можуть зайти невдовзі на европейській і світовій політичній арені.

Д-р Степан Баран.

Галапасництво на українській нужді.

Дуже життєвою та актуальною проблемою займається „Нове Село" з 18. вересня у статті „Страшний визиск українських селян-еміґрантів". Привід до цієї статті дала „Новому Селові" розмова з селянами бучацького повіту, що їздили до Латвії на заробітки та вернулися звідтам обдерті, голодні, без сотика при душі — на кошт Міжнародного Червоного Хреста". Зміст тої розмови дає картину жаху. 14. серпня ц. р. виїхала до Латвії з бучацького повіту група мало- або безземельних селян числом 150 жінок та 50 мужчин. Уже на литовсько-польськім кордоні перестерігали їх ті, що верталися з Латвії, що там ще гірша нужда й голод та нечуваний визиск. Чотирьох з перемовників лотишська поліція в Турмонті арештувала, караючи трьох з них 25-ма буками, а одного шестимісячною вязницею. Засуджені походили з Золочівщини. Виявилося, що контракти в Латвії не мають ніякого значіння; робітники віддані на ласку й неласку господаря, у якого працюють. Платня за місяць не більша, як 30 золотих, а робота дуже тяжка. Вставати до роботи треба вже в 2-ій год. вночі, йти спати в 11-ій годині. Свят не признають. Ще гірше з харчами. Зарібників годують т. зв. „путрою", мішаниною вонючих селедців з бараболею та ячмінними крупами, що пливає в перепущенім кружлівкою молоці. В харчах нечуваний бруд. Лайка і стусани, спадщина по царській Росії насущний хліб. Траплялись аж за часто випадки, що наших молодих дівчат-робітниць господарі насилували. Лотишський урядовець, щоправда, списав протокол з одною такою 18-літньою жертвою з Бучаччини, але на тім і кінець. Нічого дивного, що заманені заробітком українські селяни не чекають, аж мине 4-місячна умова, тільки втікають голі та голодні назад домів.

Таке діється з нашими бідними, мало- або безземельними селянами в Латвії, куди українським селянам без особливих перепон можна виїздити на сезонові заробітки. Латвія — країна мала та бідна. Її мешканці — лотиші відомі з часів російської революції як авангард большевицької чеки зі своєї нелюдяности та жорстокости. Туди по волі та ще більше по неволі жене наших селян нужда і голод на страшний визиск, на фізичні та моральні тортури. До Німеччини, де особливо нині велике запотребування сільських робітників, українським сільським нуждарям — мабуть тому, що вони аж зі „східних кресів" — дорога замкнена. В одній зі своїх цьогорічних промов міністр народнього господарства Дарре заявив, що Німеччині недостає на селі найменше 100.000 сільсько-господарських робітників. Платня там непогана, харч людський, життева обстанова культурна. Виїздять до Німеччини на сезонові роботи польські бідняки нераз тисячами та вертаються домів з непорожними кишенями, не так, як наші нещасні сільські робітники, переживання яких описано на сторінках „Нового Села".

Та використовування людської нужди спеціяльність не одних лотишів. У нас також таке можливе. „Голос" з 18. вересня наводить у статті „Про що тут думати на бруку Парижа", як „подробицю" факт що просто кличе до застанови та негайної заради. Факт видається неможливий і подаємо його на відповідальність автора статті в „Голосі" Б. Кравцева. Колиж цей факт дійсність і коли він можливий в українській установі, то хіба нема слів, щоб його якслід напятнувати.

„Голос" пише: „Може це відірваний факт, але ось недавно довідався я, що в одному „молодому" **українському** підприємстві подекуди робітниця заробляє... 25 грошів, не за годину, але цілий день. Довідався і до болю соромно мені стало: адже знайомий із тими підприємцями, розпиналися колись вони „за кращу долю" такого чи іншого „плебсу". — А сьогодні словами: двацять пять ґрошів за робочу днину і ще ласку чинять! Добиватися треба!"

Дійсно така робота, такий визиск в українській установі українського робітника є виявом не тільки крайне несоціяльної поведінки, але шкодить також дуже сильно ідеї національної спільноти. Коли чужий підприємець визискує нужду нашого села та міста, коли далекий нам лотиш за вонючого селедця і не цілого золотого на день знущається над людською гідністю українських сільських бідняків, то ми слушно гніваємося та нарікаємо. Але коли трапляється таке, що свій у своїй установі не соромиться конкурувати у визиску рідних нуждарів з чужинцями, то яке виправдання може бути для такого підприємця?...

Одною з причин державно-національної могутности сучасної Німеччини є енерґійне намагання офіціяльних чинників розвязати соціяльну проблему через зменшування та усування соціяльно-господарських противенств. „Ми не тільки націоналісти, але ми не менше соціялісти!" — кличуть майже щоденно вожди Німеччини і свої гасла крок за кроком уводять в життя. А в нас, у країні півгектарових господарств, при постійній голодівці цілих околиць краю, у громадянстві, що має стільки безробітної інтеліґенції соціяльні та господарські проблеми мусять грати передову ролю, як питання життя чи нидіння нації. Такий український підприємець, що уважає можливим тримати українську робітницю на 25 сотиках денно, є в дійсности національний шкідник, не менший, коли не більший, як той лотиш, що з українського селянина хотів би зробити щось у роді кольоніяльного раба.

Другою стороною національної ідеї мусить бути ідея суспільної справедливости в нашій власній хаті.

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

9. вересня біля могили поета відбулося велике зібрання з участю 30 совітських письменників і 20 композиторів. З вступною промовою виступив голова урядового ювилейного Шевченківського комітету Корнійчук. Потім промовляли поет Андрій Малишко, письменники Іван Ле і Натан Рибак, композитор Ревуцький, читали вірші, присвячені памяті поета Сосюра і Гофштайн. Увечорі відбулися збори, присвячені Шевченкові, в канівському театрі.

З уміщених у пресі фотографій видно, що на березі Дніпра біля поетової могили збудовано спеціяльний готель для приїзжих. На горі збудовано великий мурований, на перший погляд дуже добрий, будинок меморіяльного музею. Музей, як зазначено, ще не цілком відкритий. На дубових щитах покищо вивішено небагато документів, фотографій і картин з поетового життя. В 1938 р. у музеї, як видно з книги записів, перебувало 40 тисяч відвідувачів з усього СССР.

Одеса, Умань, Винниця, Проскурів і Харків, крім раніше згаданих міст, готуються до Шевченківського свята.

Почалася підготова до святкування і в червоноармійських частинах. „У військових бібліотеках книжки Шевченка читають на розхват. Бійці і командири із захопленням перечитують твори великого мистця, вивчають їх".

11. вересня Хрущов, Бурмистенко, Корнієць разом з письменниками, поетами та малярами оглянули в музеї російського (так, так, російського!) мистецтва модель памятника Шевченкової роботи Манізера. Проект памятника ухвалено. Памятник має бути збудований у Києві до 125-ліття народження поета. (Пригадаємо, що вже була постанова уряду УССР, і навіть не в музеї російського мистецтва, про відкриття памятника Шевченкові в березні 1936 р. за проектом тогож Манізера в березні 1936 року). Про цей памятник Манізер говорить, що він представлятиме собою велетенську постать Шевченка, заглибленого в думи. Вся увага ...

дача мусить бути зосереджена на цій постаті. Всі інші елементи памятника прості, лаконічні і підпорядковані. Монолітний педестал з граніту червоного кольору встановлено на невисокому горбі, композиційно звязаному з майданом парку.

Памятник має станути в парку імени Боровського (раніше він звався Миколаївським) напроти університету на тому самому місці, де перед революцією стояв памятник Миколі I. Нічого й говорити, що думка поставити саме тут памятник Шевченкові дуже добра і багатозначна.

Як бачимо з усього, большевицька влада, не маючи змоги противитися ширенню культу Шевченка на Совітській Україні, де він уявляє собою чи не єдину залишшену ще фірточку для національного почуття, намагається взяти це в свої руки, створити цей культ офіційним. І коли знаємо, що імя Шевченка перемогло імя чи не наймогутнішого володаря у світі Миколи I., коли імя Шевченка вийшло переможцем після всіх заборон святкувати його память, після всіх нищень його творів, конфіскат тощо, то чи можуть бути підстави для песимізму на майбутнє?

А тепер трохи про тамтешнє Шевчекознавство. Київська комсомольська ґазета „На зміну" почала друкувати оповідання Тупала „Землянки", присвячене Шевченкові. „Літературна Ґазета" не погодилася з фактом перебування Шевченка року 1850. в Орській фортеці і зробила з цього приводу догану ґазеті „На зміну". „Комуніст" вирішив оборонити комсомольську ґазету і закинув „Літературній Ґазеті" її помилку, при чому говорячи про Шевченка, вжив такого вислову: „йдучи до Сибіру, на каторгу, не схилив голови мужній громадянин, славетній син українського народу".

„Вісті" злосливо додають до цієї полеміки, що Шевченко-ж не був на каторзі у Сибірі. Але ці-ж „Вісті", як відомо, київська газета, а проте, подаючи фотографію готелю біля Шевченкової могили, зазначують: „На батьківщині Т. Г. Шевченка"... Нічого, нехай учаться!

ЕПОХАЛЬНА ПОДІЯ.

Це вже про щось зовсім інше. Епохальна подія є в тому, що московська „Правда" почала друкувати короткий курс історії всесоюзної комуністичної партії. І це ще нічого булоб, а епохальне те, що цього „курса" складено за безпосередньою участю самого „товариша Сталіна" зрозуміло? Ну, і товариш Хрущов у вірнопідданській екстазі заявив, що всі українські „партійні і непартійні большевики", всі члени українських профспілок мають вивчити цей епохальний твір, написаний зрозуміло мовою революційною, мовою Леніна-Сталіна. Нехай і не розуміють, а вивчити мусять!.. Колись „новобранці" з України зразу-ж мусіли вивчати „Боінскій Устав", і нічого, вивчали...

ЧИЮ ПИСЬМЕННИЦЬКУ ТВОРЧІСТЬ ЛЮБЛЯТЬ ТРУДЯЩІ УКРАЇНИ?

Відповісти на це, зрозуміло, не легко через ріжнородні причини, але ґазета „Вісті" вирішує це і просто каже: Трудящі України люблять письменницьку творчість Л. Толстого і тому в накладі кількох десятків тисяч виходять переклади його творів українською мовою.

А ЩО ЩЕ ЧИНИТЬСЯ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ?

Не можна сказати, щоб дуже добре чинилось. Не дбають про виконання державних обовязань. Тобто не здають державі натуроплати. По цілій камянець-подільській області раніше говорили, що нема ще намолоченого хліба, а тепер по деяких колгоспах нема де зсипати збіжжа, а державі не здають...

А ви думаєте, що в чернигівській області здають? Ні, не поспішають, зовсім не поспішають здавати, „ганебно" відстають.

А у винницькій області, а в полтавській? Уявіть собі: теж саме, не здають та й тільки. Недаремно скликано з цього приводу пленум Центрального Комітету Комуністичної Партії України. З одного боку у звязку з ріжними міжнародніми ускладненнями не слід би дуже дратувати населення „передового форпосту" СССР, з другого боку треба збільшувати державні запаси хліба у звязку з можливими ще більшими ускладненнями.

Ну, а на Харківщині „вороги народу" взяли та „по звірячому" забили комсомольця-стахановця Орла.

Л.

Мандрівка до Почаєва.

II.

На пів дороги до Почаєва, кроків 500 ліворуч від дороги, серед садків під горою, завертаю до невеличкої каплиці, із старими потрісканими стінами, що не розпались тільки тому, що звязані залізним прутом.

Передня стіна каплиці деревляна, видно не так давно добудована. Коло каплиці залишки старих мурів, камяні хрести, напів засипані землею та камяні нагробні плити. Це т. зв. „Богданова каплиця". Оповідають, що коли гетьман Хмельницький ішов на Збараж, то на цьому місці дійшло до бою, підчас якого згоріла тут церква, та що решта її мурів стирчить тут коло каплиці. На місці цієї церкви гетьман велів збудувати каплицю, коло якої поховали й козаків, що загинули підчас бою. Козацькі могили очевидно з отими українсько-візантійськими хрестами; під каплицею; бо камяні плити над каплицею зверх 90—100 років. Надписи на плитах досить легко ще тепер можна прочитати. Саме мимо каплиці проходили жінки з сусіднього села. Питаю, чи знають щось про каплицю; відповідають, що — „каплиця та й усе". Вдруге питаю, чи не знали вони, що це „Богданова каплиця", кажуть:

— Еге-ж, чули що Богданова зветься, а що могили козацькі, то ми звідкіля знаємо...?

Вже за 10 кільометрів від Почаєва, я зустрів перші ряди прочан, що після ранньої Служби Божої верталися додому. Де далі, то поворотців було все більше. Під Почаєвом їх було вже так багато, що трудно було розминутись ровером. Одні йшли пішки, другі їхали повозками, інші роверами. Та найбільше пішки, більшими й меншими гуртами, босоніж, з торбинкою за плечима, а часто ще зі завязаним у велику хустку образом „до покуття".

Строї — найріжноманітніші: хлопці в гуцульських сорочках, дівчата з полтавськими рукавами, із строгими пасками червоними та чорними по краях (рубах) свиток, білі й чорні свитки з Полісся, що хочете.

— Доброго здоровля! — відзиваюсь.

— Дай Боже здоровля! — відповідають.

— Чи здалека будете, кілько кільометрів ходу?

— Скілько верстов — не знаємо, а за три дні будемо дома.

Здибав одну велику ґрупу поліщуків, що на палицях несли образ Богородиці. Дома будуть на 5-ий день.

— Прийшли, кажуть, подивитися, чи таки справді, як ото у нас такі гуртки. Лавра вже не наша.

— А хіба у вас теж переходять на латинників? — питаюсь:

Всі мовчать, переглядаються. Аж обізвався один старший чоловік:

— Ми, пане владу шануємо і слухаємо. Хіба-ж таки можна владу не слухати? Але віри своєї не міняємо.

Цікаво, що більшість прочан, це не діди й баби, як це колись було, а у 80 відсотках — молодь.

У самім Почаєві людей як бджіл у вулику. А вже найбільше їх коло самої Лаври. Я спізнився на Службу і попав на кінець молебня: обносили чудотворний образ коло манастиря, так, що в самій церкві народу було не дуже багато. Користаючи з того, мав я можливість оглядитися по Лаврі, поки процесія не війшла до церкви.

Внутрішній вид головної Лаврської церкви Успения безумовно імпозантний: величезна розмірами будова, маса позолоти, різьби, старинні ікони. Звертають на себе увагу образи, мальовані ще за часів Мазепи: воскресення дитини перед почаєвським образом Божої Матері (з 1710 року), чудесне врятування дитини від утоплення в криниці, чернець з відтятою татарами головою перед Почаївським образом Богородиці та інші. На образі чоловіки, жінки, діти у стародавніх українських козацьких строях, міщанських, селянських, шляхотських.

Найбільші святощі Лаври це відбиток стопи Богородиці на камяній скелі, що на ній явилася вона в 1261 році ченцям, утікачам із Києва, чудодійний образ Богородиці, перенесений до Лаври з Урлі в 1597 року (т. зв. Образ Почаївської Божої Матері) та мощі св. Йова Залїза, ігумена Лаври, якого мощі тут спочивають. Було це в 1675 року. Орда турецька облягла стіни Лаври й ось-ось мала її здобути. На гарячі молитви ігумена св. Богородиця зявилася в оточенні янголів над Лаврою, аби оборонити її від татар. Татари почали стріляти у св. Богородицю, та стріли їхні верталися і вбивали самих татар, що таким чином погинули і повтікали. На стінах Лаври є старовинний образ, що зображає це чудо.

В Почаєвській Лаврі знаходиться тепер 15 церков, а під її мурами положені печери, що нагадують києво-печерські. В 1720 році Лавра перейшла була в руки греко-католицькі. Найбільша Лаврівська церква, т. зв. Успенський Собор, збудована була в 1771 році київським старостою графом Миколою Потоцьким і коштувала 5 міліонів золотих на теперішні гроші. В 1773 році папа римський укоронував Чудотворний образ. Від 1831 року Лавра перейшла під володіння, як каже це якийсь віршун В. Крутяк (його брошурка про Історію Лаври, написана віршами по українськи, єдина українська книжка, що продається в Почаєві на базарі!), „царсько-православного монашества" під управою якого залишається і досі.

Незабутнє враження робить симфонія Лаврських дзвонів. Головний дзвін, що висить на 63-метровій дзвіниці, важить аж 11.200 кільограмів, а голос його чути на 25 кільометрів!

У процесії з чудотворною іконою крім тисяч прочан брали участь митрополит Діонісій, архиепископ Олексій Кремянецький, 6 архимандритів та численне духовенство. Співав дуже великий і досить гарний мішаний хор. Вимова при богослуженні — московська, проповідь — московською мовою, надписи на ріжних табельках у самій церкві — теж по-московськи; навіть головний возьний Лаври — „церемоніймайстер", з Олександрівською бородою, розчесаною посередині надвоє та в розшитій сріблом ліврeї, говорить тільки по-московськи. Одним словом про саму Лавру можна сказати словами Пушкіна: „Здесь русскій дух, здѣсь Русю пахнет".

Таблиці на подвірю Лаври тільки польські!..

По скінченні молебня обходжу численні крамниці в самій Лаврі: зі свічками, іконами, книжками, тощо. Серед книжок релігійно-морального характеру, видань ріжних років, до 1938 включно, всі в мові російській і ніодної української!

Питаю ченців, що продають:

— Виходить, що найбільше прочан маєте ви з губерній Владимірської, Рязанської, і Московської? Всі книжки для них, а так для нас, тутешніх — ні одної!

— Продаємо що нам дають. Це діло управи Лаври.

А головна управа Лаври — це сам митрополит (родом із Владимірської губ. під Москвою), що й рахується ігуменом Лаври, а заступника собі вибрав одного з наймолодших архимандритів Лаври, страшного „кацапа" десь зпід Тернополя...

Коло другого такого кіоску з книжками питаю:

— А чи не маєте для мене якоїсь книжки румунською мовою, бо я румун, православний.

— Нет, не імеем.

— Чому-ж ви маєте тільки московські книжки, хіба тут якась московська держава?

— Ми, гаспадін, палітікой не занімаемся.

— Саме управа ваша займається політикою, бо в польській державі та на українській етнографічній території визнають мову тільки московську. Чому не друкують тоді по румунськи, сербськи, болгарськи чи німецьки?

Москаль-єромах на це мені нічого не відповів, а коли вже я відійшов, чув як говорив:

— „Наверно немецкій агітатор!"

* * *

Коло Лаври — справжній ярмарок: крамниці з самоварами — „чайная", із солодощами, овочами, лімонадою, хрестиками, образами Шевченка з жовто-блакитною стрічкою, а вже найбільше з образами. А людей, — людей, як комашні. Повітря аж густе від гаму, пилюги та ріжних людських і нелюдських пахощів.

У велике свято всім тут видно добре ведеться: і власникам цих крамниць і віршунові Крутякові, що продає тут свою віршовану „Історію Лаври" і найбільше таки самій Лаврівській Управі, що збирає тоді добрі українські гроші на рахунок московського інтересу...

Гремучишин.

Німеччина дістане Судети без плебісциту?

ПОВНЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ АНГЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ.

Як говорять у Льондоні, підчас льондонських нарад британські міністри станули на становищі, що

Німеччина повинна дістати без плебісциту землі, де живе понад 50% німців. Плебісцит — це процедура штивна і повільна, не принесе негайного успокоєння.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА МУСИТЬ ЗІРВАТИ ВСІ СОЮЗИ.

Обговорюючи ґарантії для нової Чехословаччини устійнено, що вона мусілаб урегулювати справи всіх меншин та зірвати всі дотеперішні союзи.

Після льондонських нарад, що покінчились коло півночі, появився офіційний комунікат такого змісту:

„Представники урядів Франції та Анґлії широко обговорили теперішшню ситуацію та дійшли до повного порозуміння щодо політики, яку треба вести, щоб мирно розвязати питання Чехословаччини.

Оба уряди сподіються, що опісля буде можливо розглянути ширше порозуміння для забезпеки европейського миру."

ПРЕМІЄР ДАЛЯДІЄ ТА МІНІСТР БОННЕ ВЕРНУЛИСЬ ДО ПАРИЖА.

Прем. Далядіє причалив з мін. Бонне на летунському майдані у Ле Бурже в понеділок в год. 9.40. На годину 10.30 скликано засідання ради міністрів.

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША ДО ПРЕМІЄРІВ ЧЕМБЕРЛЕНА І ДАЛЯДІЄ.

В год. 16. секретар чеського посольства доручив премієрам Анґлії та Франції письмо през. Бенеша, що його привезли окремим літаком з Праги.

Зміст письма такий:

Чехословацький уряд сподіється, що великодержави вислухають його думку та не зроблять ніякого кроку, не порозумівшись заздалегідь з Прагою. Він не визнає постанов великодержав, ухвалених без порозуміння з ним.

Величаве посвячення Лугового прапору.

Прегарна, осяяна ясним осіннім сонцем, неділя 18. вересня залишиться довго в памяти лугової молоді, яка того дня дістала свій прапор, під яким присягла вибороти кращу долю свому безталанному народові.

Вже в суботу 17. ц. м. пополудні на хідниках вулиць Львова можна було бачити в зелених лугових одностроях осмалених сонцем та вітром мужчин і дівчата в народніх строях. Це були делеґати й делеґатки, що приїхали до Львова з 3-ох повітів Галичини на посвячення прапору Лугової Орґанізації. Приїхало — на жаль — лише по двох делеґатів, бо влада заборонила взяти масову участь у цьому святі низовим „Лугам" з подальших повітів, крім львівського повіту. Всеж таки в неділю передполуднем луговики (-чки) в числі понад 2.000 покрили площу Лугового Городу, де на степениці прикрашеній національними прапорами у провізоричній каплиці відправив **о. мітрат О. Базюк** тиху Службу Божу в окруженні **о. Семчишина та о. І. Назарка, ЧСВВ.** Підчас Служби Божої співав хор луговиків з Миклашева і грала церковні пісні дута орхестра „Зорі". По відспіванні многоліттєвія о. мітрат Базюк посвятив луговий прапор, що зроблений з шовкової матерії малинового кольору; краї його обшиті жовто-блакитними трикутниками. На першій стороні видніє герб Львова лев, герб Києва св. архистратиг Михаїл, під ним виткана відзнака Вел. Лугу. З другого боку витканий образ козацького старшини, під ним напис: „Добро Вітчини — найвищий наказ". Прапор закінчений списом з білим бунчуком під ним і широкою стяжкою з написом „Великий Луг".

В посвяченні прапору взяли участь представники „Просвіти", „Зорі" і „Волі" зі своїми прапорами. Були теж представники УНДО і центральних установ які як хресні батьки, вбивали цвяшки по посвяченні. На це свято прибув теж представник уряду УНР ген. хор. Загробельний, представники воєвідства і полк. Польмишек, командант окружного уряду П. В. і В. Ф. та кап. Вишневський.

По посвяченні прапору **о. Іриней Назарко.** ЧСВВ виголосив добре обдуману патріотичну проповідь такого змісту:

Було в нас багато прапорів, але всі вони похилилися забагрені кровю, бо на них виднілі неповні девізи. Щож виписано на цьому прапорі Великого Лугу? Перше гасло — за Бога, що його узмістовленням є св. архистратиг Михаїл. XIX-ий вік був віком грабунку супроти Бога, бо Богові відібрано молодь, родину, суспільність і громадське життя. XX-те століття має бути століттям реституції. Богові треба звернути всі ділянки людського життя. І це завдання ставляє собі лугова молодь. Тому вона видає завзяту боротьбу законові без Бога, школі без Бога, родині без Бога і хоче злетронізованого Бога проголосити найвищим сувереном цілої вселенної.

Друге гасло — це гасло за Батьківщину. Луговик (-чка) католик розуміє, що **любов Батьківщини — це катеґоричний наказ католицької віри, це надприродна чеснота і дитя любови Бога.** Тому кожний луговик (-ка) мусить любити свою Батьківщину передовсім у це люте время, коли на Сході під большевицьким чоботом топчуть кожне почування любови Бога і Батьківщини. Ви, луговики (-чки), під дужими крилами цього прапору, в здисциплінованих рядах цієї орґанізації виховуйтеся на борців Хреста, Католицької Церкви й Української Нації та зложіть собі обіт ніколи не збитися з того шляху, що його вам вказує Великий Луг. Тому взиваю хорунжого, щоб похиленням лугового прапору віддав: перший поклін Богові, другий поклін — українському народові від його лугової молоді, його квіту та надії і третій поклін усім учасникам та прихильникам лугової ідеї. Трикратне похилення прапору і гарно виголошена проповідь залишили незатерте враження на всіх учасників.

З черги виступив перед прапор голова Вел. Лугу д-р Роман Дашкевич і виголосив бадьору промову, при кінці якої відібрав від лугових лав приречення такого змісту: **„Прирікаємо, що під цим прапором будемо вірно і чесно служити луговій ідеї для добра українського народу. Боже Великий, веди наш прапор до слави і волі! Веди нас до столиці України — Києва, до сили і перемоги!"**

Слова присяги повторили за головою всі луговики (-чки), при чому піднесли праву руку до гори. Присутні на святі гості піддались суґестивній силі присяги і спонтанічно самі піднесли руки до гори, повторяючи слова присяги. В багатьох котилися сльози по лиці — з радости та зі зворушення. А на щоглі гордо повівав жовто-блакитний прапор і блестіло до ясного сонця золоте знамя Вел. Лугу. Незабутня картина. Орхестра відіграла луговий гимн „Гей у Лузі" і перша частина свята скінчилася в год. 11.30 передполуднем відходом луговиків (-чок) з площі.

По короткім відпочинку уформувався похід і луговики (-чки) вирушили з Лугового Городу на пл. св. Юра, де перед Луговим прапором, Старшиною Вел. Лугу та о. мітр. Базюком, о. Семчишином і о. І. Назарком відбулася дефіляда. Луговики (-чки) мусіли йти такими вулицями: Ісаковича, Шимоновичів, Ак-чевських, Львівських Дітей і св. Тереси. Цю трасу визначила влада в останній хвилині. Луговиків (-ок) привитала на пл. св. Юра українська публика бурхливими оплесками. По дефіляді луговики (-чки) вернулися тими самими вулицями до Лугового Городу.

Пополудні відбулися в Луговому Городі спільні масові вправи палицями луговиків, спільні вправи вільноруч з луговичками і ритмічні вправи луговичок. Найкраще подобалися танкові і ритмічні вправи луговичок, зокрема ритмічна вправа до слів молитви „Боже Великий, Творче всесильний". Цей попис виглядав дуже скромно і закінчився роздачею нагород та дефілядою в год. 5-ій пополудні. Першу нагороду прегарну чашу, що її уфундував уряд УНР для найкращого Повітового Лугу, дістали делегати Повітового Лугу у Бролах. Другу нагроду, теж гарну чашу кн. Льва і Сузанни Розумовських для найсильнішого Повітового Лугу, дістали делеґати Пов. Лугу в Теребовлі. Крім того роздано майже 60 образів делегатам низових „Лугів". Публики на площі вправ було небагато, зате вона залягла сусідні горби Вульки. Чи так повинно бути?

Що писло „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 21 (9) вересня 1888.

ХТО МАЄ ВЛАДУ В ТУРЦІ?

Дописувач з Турки пише: Великий річний ярмарок, що кожного року відбувається в Турці „перед другою Маткою" припав цього року на 18-го і 19-го вересня. Тому, що на ці дні припадали жидівські „кучки" громадський уряд у Турці проголосив, що ярмарок переносять на 17-го і 18-го вересня. Закон не дозволяє переносити ярмарків, тому староство наказало проголосити, що ярмарок відбудеться як це має бути, 18-го і 19-го вересня. Але ярмарок відбувся таки 17-го і 18-го вересня.

НЕСПОКІЯ У РОСІЇ.

„Вістки про вибух якихсь неспокоїв на Кавказі все-ж утримуються. Особливо небезпечні неспокої — кажуть — проявилися в Батумі та його околицях, бо там віддали по десяти роках прилучення цих сторін до Росії давні турецькі посілости теперішнім їх посідачам на власність, з того вийшли великі спори. Також і в вороніжській губернії, в Красній Слободі, валуєвського повіту, проявились небезпечні неспокої серед тамошніх робітників. А саме підчас ярмарку в тому місті юрба робітників напала на крамниці і побиваючи купців та інших людей палицями почала грабувати. Зроблено величезну шкоду, яку зараз у першій хвилині обрахували більше як на 100.000 рублів. У одного тільки купця забрали готівкою 75.000 рублів. З Воронежа приїхала вища влада, щоб зробити порядок.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Сторінка без політики.

Як анґлійці законно не слухають законів.

Законом, що його англійці найбільше „обходять“ є закон про недільний відпочинок.

Цей закон у дуже точних постановах устійнює приписи, що їм мусить підчинитися господарське життя цілої Англії.

Ножики... до нагніток.

Хоч автори приписів намагалися зредаґувати їх дуже точно та ясно, проворні купці зуміли винайти безліч викрутів, якими вони послуговуються, щоб законно не повинуватися законам. Клясичним зразком викрутів є спосіб, як продавати в неділю ножики до голення. Купець питає клієнта, який хоче купити ножик, чи вони потрібні йому до голення чи до вирізування нагніток. Клієнт, який знає в чому річ, мусить відповісти що до вирізування нагніток, бо тоді ножики стають автоматично хірургічними приладами, які мають виконувати хірургічні функції. Тому теж вільно ними торгувати і в неділю. Якби клієнт відповів, що ножики потрібні до голення, то купець мусів би йому відмовити продажі ножиків.

Тютюн на кредит.

Крамниці з тютюневими виробами можуть бути довше відчинені, ніж інші крамниці, але під умовиною, що вони одночасно продають солодощі. По год. 8. вечором не вільно взагалі продавати тютюневих виробів. Але тому, що закон не каже, що не вільно тютюну, чи папіросок давати на кредит, знайомі клієнти можуть дістати папіроски, тютюн і циґара, щоб лиш не платили зараз.

Автомати можуть працювати і в неділю, бо їх закон про недільний відпочинок не торкається. Використовуючи привілей автоматів, кожний купець може продати клієнтові якийнебудь товар у неділю, одначе під умовиною, що гість сам собі вибере товар, сам запакує і сам відповідну суму вкине до автоматичної каси. Бо каса є автоматом, значить усе в якнайкращому порядку.

Гуртова торговля.

В деякі святочні дні детайлічна торговля заборонена, зате вільно переводити гуртові трансакції. Тому теж хто в такий заборонений день хотів би купити капелюх, мусить купити цілий тузин капелюхів. Інша справа, що клієнта ніхто не приневолює, щоб він конче забрав зі собою всі капелюхи. Він може одинацять капелюхів залишити у крамниці, купець виставляє рахунок і з того рахунку боніфікує суму за залишені капелюхи.

Дріб не мясо.

По годині 7. вечором у будні не вільно продавати у крамницях мясарів мяса. Одначе тому, що досі старого закону, який дозволяє продавати дріб та кролики цілу добу не анулювали, мовляв дріб і кролики це товар, що швидко псується, кожний різник і мясар, який торгує по год. 7. вечором мясом, має завжди під рукою приготований клунок, із забитим кроликом, чи курятком. Коли припадково зявиться у крамницю непосидючий контрольор купець подає гостеві преспокійно приготований клунок із курятком, чи кроликом.

Як бачимо, нема у світі закону, щоб його не можна було натягнути на „своє копито“. Нема закону, який так устійнював би всі умовини людського життя (зокрема господарського), щоб його не можна було виминути. Як бачимо то навіть у такій державі з великими культурними та політичними традиціями, в якій панує така слухняність законів, як в Анґлії, все можна знайти людей, які у законний спосіб уміють собі дати раду зі законом і вміють з того тягнути для себе користь.

Про те, як у нас люди радять собі зі законом про недільний відпочинок, не треба навіть писати. Спеціялістами від цього в першу чергу жидівські крамарі, хоч у нас годі стосувати такі „законні“ засоби проти законів, як в Анґлії

—o—

Сестри Гітлера.

Дві сестри Гітлера, Ангеля й Павля появилися вперше разом із братом підчас урядової паради з нагоди нірнберського конґресу.

Ангеля — дочка Альойза Гітлера та його першої жінки Анни є сестрою фірера лиш по батькові. Вона багато старша від нього. Вона рослая брунетка з рішучими рухами й поведінкою. Свою молодість вона провела у Відні, в якому тяжко заробляла на життя. Якийсь час вона була кухаркою, відтак вийшла заміж за робітника Равпеля і десять літ тому повдовіла.

Коли Гітлер став вождом Німеччини і замешкав в Берхтесґаден, він запросив її та сестру Павлю, щоб вони приїхали до нього.

Ангеля приїхала, якийсь час вела навіть господарство канцлера, опісля вийшла заміж за професора Мартіна Гаміша. Шлюб відбувся без ніякого розголосу. Ангеля Гітлер-Гаміш живе замкненим життям, нікого не приймає й ніколи не говорить про політику.

Павля — це дочка Альойза Гітлера та його другої жінки Кляри Поґіна і є рідною сестрою фірера по батькові й матері. Вона має 41 літ, живе постійно у Відні. Заміж вона не виходила, залишилася старою дівкою та має славу жінки з прикрою вдачею.

На запрошення Гітлера приїхати до Берхтесґадену, Павля дала відмовну відповідь, одначе від часу аншлюсу її бачили вже нераз у Берхтесґадені, Берліні й перед кількома днями в Нірнберґу.

Вона жінка незвичайно скромна , самітня, майже ніколи не відчиняє без потреби уст і при запитах обмежовується лиш до коротких одноднословних заміток.

—o—

Бенкет з нагоди... котячих роковин.

Між власниками котів Англії, Франції та Америки вибух завзятий спір про те, в якій із тих держав живе найстарший кіт. Досі „першуном“ була Англія, в якій жив кіт — як ми про це неодно писали — що прожив 21 літ. Тепер той кіт здох, а що англійці не хотіли так легко позбутися першенства, проголосили конкурс на найстаршого мишолова, який був би наслідником свого старенького попередника. Та цей конкурс не вдався, бо американські аматори котів проголосили, що в Америці є кіт, який почав уже 23 роки життя. З тієї нагоди одно з товариств оборони котів уладило великий бенкет з нагоди роковин того котячого сеніора. Ювілят сидів підчас бенкету на почеснім фотелі і учасники бенкету щедро частували себе алкогольними напитками. На бенкет запросили були навіть президента Рузвельта, але він (зовсім зрозуміле) відмовився від тієї почести. Ґенеральний директор почти виголосив при цій нагоді довгу промову про розвиток товариства приятелів котів, посадник підкреслив усі добрі прикмети кота й вихвалював його ненаганну поведінку. Підчас бенкету учасники оповідали собі ріжні котячі анекдоти.

Мабуть французи позавидували американцям котячого рекорду, бо часопис „Ле Жур“ проголосив анкету для своїх читачів, чи вони не знають старшого кота, або бодай такого старого, як американський.

Мудра красуня.

Манія на ріжні конкурси краси набрала в ріжних краях ріжних розмахів. Деинде, нпр. в Америці конкурси краси стали не лиш буденним явищем, але стали вони теж чинником пропаґанди, всемогутньої американської реклями. Красуні, які здобувають нагороди стають відразу „славами“ у своїм місті, чи околиці, виринають відразу як фільмові або театральні зірки та найчастіше вони виходили заміж. Якщо якійсь красуні не вдалося зробити карієри, така дівчина заломлювалася і ставала людиною нездатною до життя.

Тому справді як небуденне явище треба занотувати подію, що недавно трапилася в Америці. У місті Даргем вибрали королевою краси молоденьку, 18-літню дівчину Катерину Перінс.

В інтервю, що вона його дала спрагненим ріжних сензацій репортерам провінціонального щоденника, панна Перінс заявила, що за один лиш тиждень після того як вона здобула назву королеви краси, дістала 150 подружніх оферт від мужчин, які її особисто не знають, лиш бачили її світлину. Наймолодший із кандидатів на мужа мав 18 літ, найстарший 82. Міс Перінс заявила репортерам, що вона не думає скористати ні з одної оферти, бо хоче вийти заміж із любови, за людину, яка її знала би і яку вона знала би. Авторів листів із подружніми офертами вважає вона маловартісними і пустими людьми, які гордилисяб лиш своїм подружжям із преміованою красунею.

Поміняялись дітьми.

Варшавська прокуратура поставила в обвинувачення дві матері, одну католичку й одну жидівку за обмін дітьми. Ця незаконна обміна відбулася в таких умовинах:

В 1933 р. обі жінки породили у варшавській лічниці майже одночасно дві дівчинки. Згодом як дівчатка почали підростати в одної почав сильно зарисовуватися семітський тип одної з них, дочки католички. Мало цього, почала сильно виступати схожість між нею і мужем жидівки. Обі жінки почали підозрівати, що дітей підчас купелі випадково поміняли. Вони звернулися до лічниці й там їм відповіли, що такий випадок справді можливий.

Не зважаючи на те, що обі матері вспіли привязатися до дітей, вони рішили помінятися дітьми. Тут виринули немалі трудноші: вихована в католицькім домі дівчинка була охрещена. Одначе це не стримало матерей і вони заміняли таки дітей. Тому, що заміну перевели без ніяких формальностей, обі жінки мусять відповідати перед судом.

ВЕСЕЛЕ

РЕКЛЯМА ЛІТНИЩА.

В одній підгірській місцевости стоїть пансіон із двома лазничками, який має шумну назву „Санаторія“. На реклямових летючках та в часописних оголошеннях подано: „Лікар дома“. Якийсь добрий знайомий власника пансіону питає одного разу:

— Навіщо мешкає властиво лікар у вашому домі?

На те господар з усмішкою:

— Мешкати, то він у мене не мешкає, але кожного дня він сидить у мене пять до сім годин і грає в тарока.

МЕЦЕНАТ.

Один багатий судовий радник відомий був із того, що багато приставав із мистцями та залюбки їм помагав. Одного вечора він зайшов до невеличкої каварні, в якій збиралася мистецька братія і застав при окремім столику гурток похнюплених наче сичі, мистців. Досвідним оком обкинув радник усіх та відразу догадався яка причина їх пригноблення. Він сягнув до кишені, вийняв портфель і промовив:

— Мої панове, ви були недавно такі добрі, що позичили мені по 10 золотих. Із найбільшою вдячністю можу їх нині вам віддати.

І при тому поклав перед кожним 10 золотих. На те один із мистців дивиться на нього гостро й каже:

— Вибачте, пане раднику, але від мене ви позичили 20 золотих

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Наколесницький біг за чашу „Діла“

ТА БІГ ЗА ЧАШУ Ф-И О. СТЕФАНОВИЧ.

В неділю 18. п. м. на трасі Львів — Пісочна — Львів (коло 90 км.) відбувся наколесницький біг за чашу „Діла“, який має всі дані на те, щоб стати традиційним українським наколесницьким бігом. Покищо в цьому бігу беруть участь згідно з правильником лиш т. зв. ліценційовані змагуни. Тому теж кількість наколесників обмежується до змагунів України. Сподіємося, що згодом кількість наших добрих наколесників та наколесницьких секцій збільшиться до тієї міри, що до цього бігу стане не лиш кількох змагунів одного клюбу, але кільканадцять змагунів із кільканадцятьох товариств.

Одночасно з бігом за чашу „Діла“, відбувся теж біг (третій із черги) за чашу Ф-и О. Стефанович. Цей біг був незвичайно цікавий з уваги на те, що в ньому крім наколесників України та львівської Зорі брали ще участь змагуни наших провінціональних товариств (Золочів, Рогатин, Ст. Самбір) та один сільський наколесник із Запитова.

Якщо в першому бігу справа перемоги була лиш справою двох суперників: Степаник — Бабій, то у другому бігу ситуація була сильно ускладнена. Кандидатів на переможців було кількох. Переможцем міг стати не лиш Черник, але й Рудницький, Єзерський, Яким Левкович, чи хоч би Ґелюх зі Старого Самбора. Також і Яким (давній змагун Дністра — Самбір, тепер Україна — Львів) міг уладити легко своїм суперникам несподіванку. Про те, що минулорічний переможець Клак буде боронити чашу — не було навіть сумніву.

Найбільшою несподіванкою бігу був Черник із молодої золочівської Русалки, який на ці змагання приїхав аж з Волині (Дубна) ровером у суботу пополудні. Не зважаючи на таку томлячу та невигідну дорогу, Черник накидував добрим змагунам України весь час темпо і переміг, хоч невеликою різницею часу, проте певно. Зате наші „молодші“ наколесники, що їхали на переговову карту, не лиш що на 26 км. дігнали „лідерів“, але в деяких зрівналися та в деяких слабших залишили навіть позаду. Тому теж молодий Ганиш з України мав у Миколаєві (півметок другого бігу) кращий час від таких асів як Бабій та Степаник. Його час 1,06,34 на 1/10 год. Наколесники Зорі (десятьох) не відіграли на жаль — майже ніякої ролі з причини недостачі тренінгу.

У бігу за чашу „Діла“ спершу всі їхали одною групою, чергуючися місцем провідника. Згодом, коли „молодики“ всіли несподівано „на карк“, Бабій зі Степаником відорвалися й не дали собі вже вирвати проводу аж до самого Львова. Друга група за ними: Панчак і Лата. Інші розтягнулися гусаком на трасі. Час цього бігу доволі слабий. Час другого бігу кращий, як минулими роками.

Технічні вислідки бігів такі:

За чашу „Діла“: 1. **Бабій у часі 3,01,34 год.** 2) Степаник незамітною різницею вслідди за Бабієм. 3) Панчак. 4) Лата. **За чашу О. Стефановича:** 1. Черник „Русалка“ — Золочів у часі 2,19 год., 2) Єзерський 2,19,03; 3) Ганиш 2,19,04 4) Рудницький 2,19,06.

Під оглядом пропагандивним змагання слід уважати насправді удатними. Зате організаційно випали вони не вповні добре.

* * *

Вечором відбулося в домівці С. Т. „Україна“ подвійне наколесницьке свято: закінчення змагового сезону та роздача нагород. Це свято започаткував змістовою та бадьорою промовою голова Т-ва та опікун наколесників дир. **О. Левицький.** Опісля промовляв від „Діла“ **ред. Р. Сливка,** який вручив переможцеві Бабієві чашу, бажаючи чергових, щонайкращих успіхів. З черги промовляв провідник навол. секції п. Яримович від наколесників і до наколесників, який апелював до змагунів, щоб вони й надалі були найкращим прикладом для інших секцій. На закінчення відбулися „хрестини“ здобутих чаш та дружній підвечірок.

Крім чаш фундаторів нагороди до обох бігів призначили ще такі фірми: ф-ма О. Думин (краватки), шлюсарська робітня братів Шмотолохів Сенилів роверову раму й переговову керму, „Хром“ тхорика, Дуфанець купон матерії, „Льотос“ статуетку, Ярош статуетку, „Пласт“ роверові частини, дир. О. Левицький практичні речі, Земельний Банк і Центробанк практичні речі, Народня Торговля, Топ, Міка, Союзний Базар (альбом) та Суспільний Промисел годинник, Ю. Ломага годинник, Бучківський наколесницьку раму, та видавництво „Діло“ й „Українська Преса“.

Усім жертводавцям складають організатори найщирішу подяку.

Друга з черги перемога над Чорними.

УКРАЇНА — ЧОРНІ 3:0 (1:0).

Україна, яка досі не мала щастя до Чорних здобула вчора удруге перемогу над завжди небезпечним противником. (Півтора року тому Україна осягнула була свою першу перемогу 5:1). Перемога чорно-червоних, які виступали в новому складі зовсім заслужена, бо хоч Чорні в першій половині були без сумніву агресивніші від України, проте у другій половині зовсім заломалися й лиш час до часу загрожували своїми доривочними наступами Босому. Україна заграла цим разом добре у всіх лініях, хоч нерівномірно в обох половинах. У першій половині, коли Чорні були частіше в офензиві, поміч України грала зовсім дефензивно, залишаючи напад на його власні сили.

Зате у другій половині картина гри зовсім змінилася. Чорні по втраті воріт заломилися, Україна наче відродилася. Поміч раз-у-раз споживала напад добрими м'ячами, зокрема Нойман (б. грач РКС-у) мудро використовував крилових. Гошовський кращий від Романця, хоч і Романець поправився по минулонедільних змаганнях. В нападі найкращий Скоцень. Міньков грав дуже мудро і спокійно. Богурат амбітний, одначе все ще не може віднайти своєї давньої форми. Оба крайники на однаковім рівні. Валюх певна, воротар Босий був прикоміцніший та спокійніший, як на минулих матчах.

Обі дружини грали в таких складах: Україна: Босий, Воробець, Міньков II; Романець, Нойман, Гошовський; Тиховія, Богурат, Міньков, Скоцень II, Магоцький. — **Чорні:** Лукасевич, Корин, Куліковський; Лопец, Малодобрий, Ольберт; Дровг, Желязни, Топільо, Немец, Шайнер.

Гра почалася гострими наступами Чорних, які ломляться на валюсі або на Босому. Протинаступи України теж не дають вислідів. Правда одна акція кінчиться воротами України, одначе суддя не признав їх з причини офсайду. Здавалося, що до перерви залишиться безворітний вислід. Одначе в 44 хв. Скоцень пробивається під ворота і стріляє з гострого кута у правий ріг. Вже у воротах посилає м'яч тотрейсь грач Чорних, який саме там заплентався.

Після перерви Україна знову переводить кілька небезпечних акцій. Другі ворота здобув притомно Міньков із найближчої віддалі, переймаючи подачу з правого боку. Страта других воріт так спешила Чорних, що вони лиш боронилися. У 22 хв. Україна здобуває треті ворота зі стрілу Тиховія з півворітним замішанні. Четвертих воріт, що їх здобув зовсім правильно Магоцький, стріляючи до порожніх воріт, суддя не признав, кваліфікуючи вільний за офсайд. Про офсайд не могло бути навіть мови, бо Магоцький дістав м'яч від верного грача, що автоматично анулює офсайдові провини. В цім випадку суддя п. Гловач із Перемишля, загалом зовсім добрий, помилився.

Видців коло 4.000.

—o—

Сян не має щастя.

ПЕРЕМИШЛЬ. ЮНАК — СЯН 3:0 (0:0).

Сян не має щастя до мистецтва Окружної Ліги, бо ледви з важкими трудами увійшов до неї Ліги, вже на початку гри в сильно ослабленому складі. Дружина, яка грає з 6 заміною вже вповні не настроєна до перемоги. Проте Сян держався минулої неділі зовсім добре і вдатно у другій половині по страті воріт заломився.

До цих змагань виступив Сян у такому складі: Ніжанківський II, Медвідь, Буш; Макар, Онисик, Неофіта; Ніжанківський I, Остапюк, Турко, Затірський, Медвецький.

Від початку гостро наступав Юнак, одначе його акції не дають успіху. Куди небезпечніші акції Сяну, який міг у 16. і 26. хв. вести певно 2:0, якби не те, що в першім випадку воротар Юнака майже чудом обороняє стріл Ніжанківського та якби не поперечна, яка відбила гострий стріл Остапюка. У другій половині Турко здобув уже в 3 хв. ворота та одночасно молодий Затірський вийшов на офсайд. Юнак здобув перші ворота щойно у 15 хв. другої половини, коли воротар заслонений суддею сам запхав м'яч до власних воріт. Це заломило Сян і Юнак здобуває у 24 хв. другі ворота, що остаточно спенило сяновиків. У той час вславлюється на воротах доброю грою Ніжанківський. Треті ворота здобув Юнак з вини безвадійного Макара. В Сяні найкраще грав Ніжанківський, незле держалися валюга та крайники в нападі і Турко. Поміч була найслабшою частиною дружини.

Суддював зовсім добре п. Савіцький зі Львова. Глядачів к. 1500.

ОКРУЖНА ЛІГА.

ЛЬВІВ: **ПОГОНЬ (Стрий) — ЛЕХІЯ 4:1 (2:0).** Добра гра стрийського наводу. Ворота для Погоні здобули: Валіцький 3 і Гофман, для Лехії Вельош. Суддя п. Курцвайль.

ЛЬВІВ: **ГАСМОНЕЯ — РКС 0:0.** Матч нецікавий та на низькому рівні. Суддя п. Саварин.

РЯШІВ: **РЕСОВІЯ — КОРОНА 4:1 (2:1).** Ворота для Ресовії здобули: Бохня 2, Калсиба і Клюз, для Корони Дутковський з карного. Суддя інж. Хомишинець мусів виключити одного грача Корони за небезпечну гру.

ЯРОСЛАВ: **ВКС — ПОГОНЬ І. Б. 3:1 (2:0).** Ворота для ВКС-у здобули: Міхалік, Лешек і Літинський, для Погоні Шмид з карного. Суддя п. Отшелецький.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Юнак	5	9	13: 4
2) В. К. С. Ярослав	5	8	16: 5
3) **Україна**	**5**	**7**	**16: 8**
4) Лехія	6	7	10: 8
5) Ресовія	6	6	14:15
6) Корона	6	6	13:16
7) Р. К. С.	5	5	3: 4
8) Гасмонея	5	5	6: 8
9) Польонія	4	5	8:13
10) Погонь (Стрий)	5	4	14:11
11) Погонь І. Б.	5	4	9:11
12) Чорні	4	2	6: 9
13) Сян	**6**	**2**	**5:20**

А-КЛЯСА.

Чорні І Б — Україна І Б 4:3 (1:3). Україна грала незле лиш у першій половині. Фатально грав Корол, який запустив усі ворота. В нападі безвисійний і безмежно труслевий Бучацький.

ТЕРНОПІЛЬ. **Креси — Поділля 5:0.** Поділля грало в сильно ослабленім складі.

Б-КЛЯСА.

ЛЬВІВ. **Зоря — ПКС 2:0 (2:0).** Зовсім заслужена перемога Зорі над гострою поліційною дружиною. Зоря заграла у всіх лініях дуже добре, зокрема напад. Ворота для Зорі стріляв Валлія.

КАЛУШ. **Зоря — ТЕСП 4:4 (4:1).** Ворота для Зорі, яка вела вже 4:1, стріляли Дідинак 3 і Мацюрак.

КОСТОПІЛЬ. **Горинь — Чорні 4:1 (1:0).** Перший матч на виїзді виграв Горинь.

Ц-КЛЯСА.

ЛЬВІВ. **Стап — Ґайзда 1:0 (0:0).** Слаба гра Стапу. Ворота здобув Грицай.

ЗОЛОЧІВ. **Русалка — Мета 8:0 (4:0).** Безсумнівна перемога Русалки, для якої ворота здобули: Лех 3, Бігомок 2, Строган, Рудий і Черновий. Видців к. 800.

В табелі веде певно Русалка з 4 пунктами і відношенням воріт 11:2.

ЮНІОРИ.

ЛЬВІВ. **Україна — Ґраніт 7:1.** Добра гра юніорів України.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Ресовія — Сян 4:3 (1:3).** Сян мав змогу вибороти певну перемогу.

КАЛУШ. **Стшелец — Зоря 2:1 (2:0).**

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

ХЕМНІЦ. **Німеччина — Польща 4:1 (1:0).** Ворота для Німеччини здобув Гавтель 3 і Шен, для Польщі Петерек. Видців 75.000.

Мадярщина — Чехословаччина. Заповіджені змагання державних репрезентацій не відбулися. Бо Чехословаччина відкликала своїх грачів з останнії хвилі, мотивуючи своє рішення, що в теперішніх [illegible] політичних умовинах чехи не могли би [illegible] проти мадярських грачів.

II. СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕМІСНИЧОЇ, РОБІТНИЧОЇ ТА КУПЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

В неділю 18. п. р. відбулися у Львові на площі [illegible] Сокола-Батька II. Спортові Змагання [illegible] робітничої та купецької молоді [illegible] дружин: кружків „Орлів“ ім. М. Голубця, ім. [illegible] Осьмомисла, ім. кн. Льва, ім. Чорноморців, ім. [illegible] Тарнавського — усі зі Львова, ім. [illegible] УСТ Буревій, КЛК [illegible] Ремісничі Бурса [illegible] і Ремісничі Бурса [illegible] ла їх в останніх хвилині [illegible].

Рівень змагань може й [illegible] учасників [illegible] Ш змагання [illegible] учнів, промовив пос. Павликовича від [illegible]

...ри „Орли", підвисоанням прапору та відспіванням національного гимну. Відтак до листкового турніру ... 9 дружин. У кожній дружині змагалося по 7 ... при чому гра тривала 15 хв. (2 × 7,5 хв.).

Четвертьфінали: Буревій (Львів) — Орли ім. Чорно... (Львів) 1:0 (0:0, 0:0, 1:0); Орли ім. ген. Тарнавського — Буревій II. 3:0 (2:0); Змаг (Зашків) — Ремісник — Буря 1:0 (0:0, 0:0); Дніпро (Вишнива) — Зоря (Львів) 2:1 (1:1); Орли (Керниця) — Дніпро 2:0 (1:0).

Півфінали: Орли ім. ген. Тарнавського — Буревій 2:1 (1:0, 1:1); Орли (Керниця) — Змаг (Зашків) 2:1 (0:1, 1:0).

Фінал: Орли ім. ген. Тарнавського — Орли (Керниця) 2:0 (1:0).

Легкоатлетичні суперництва дали такі вислідн:

100 м.: 1) Кубе (Буревій) 12,5, 2) Антонів, (Буревій) 3) Ра... (Стрибог).

2000 м. навпростець: 1) Фуфу (Буревій) 6:50 хв., 2) Гнатів (О. Керниця) 7:11.

3000 м.: 1) Манько (Змаг — Зашків) 10:18.4, 2) Го...ний (О. Керниця) 11:09.5, 3) Дмитришин.

4 х 200 юніори: 1) Буревій 1:55.4, 2) Зоря 1:57.0, 3) Орли ім. М. Голубця.

Олімпійські гінці: 1) Орли ім. Голубця 4:28.5, 2) Орли ім. кн. Ярослава Осьмомисла, 3) Буревій.

Скок угору: 1) Демків (Стрибог) 1:47, 2) Гураль (Орли ім. Осьмомисла), 3) Мериндa (Осьм.).

Скок вдаль: 1) Мериндa 4.94, 2) Рапко 4.80, 3) Пэнь... (Осм.).

Куля: 1) Волинський (Орли Гол.) 9.57, 2) Борис (Буревій) 9.26, 3) Мериндa.

Тиск: 1) Волинський 28.43, 2) Мериндa 27.20, 3) Бо...ровий 23.05, 3) Кодоріс (Орли ім. Голубця).

ОРГАНІЗАЦІЯНА СХЕМА РУМУНСЬКОГО ФУТБОЛЮ.

Тому, що чернівецький Довбуш та інші українські спортові товариства Буковини змагаються в рамках румунського футбольного союзу, подаємо його нову організаційну схему.

Футбольні Товариства в Румунії поділені на три основні категорії: 1) дивізію „А", 2) дивізію „Б" і 3) дістрікти (округи).

Дивізію „А" творить 12 клюбів, а саме: Ріпенсія, Венус, Рапід, Ювентус, Спортул Студенцеск, АМЕФА, Трікольор, Кінезул, Карпаць, УДР, Ґльорія та Вікторія. Вони змагаються за першенство Румунії. Останні три клюби в табелі падуть що року до дивізії „Б", три найкращі з цієї дивізії входять до дивізії „А".

Дивізія „Б" складається зі 40 клюбів, що поділені на дві серії, кожна по дві групи. Група начислює 10 клюбів, причому про приділ клюбів до груп рішає територія. І так до групи „Південь" належать клюби Букарешту, східної Волощини і Добруджі. До групи „Захід" належать клюби західної Волощини, Банату і частини Семигороду. Групу „Північ" заповняють клюби решти Семигороду, а до групи „Схід" входять клюби Молдавії, Басарабії та Буковини. Ця остання група займає найбільший простір і має найгірші комунікаційні получення. Через те вона найслабша економічно.

Решта клюбів має приділ до так званих „дістріктів", себто округ обмежених до невеличкого простору. Чернівецьку округу творять наприклад виключно чернівецькі клюби поділені на дві кляси.

В дивізії „А" не мають Чернівці свого представника, бо єдиний минулорічний представник, Драгош Вода впав саме цього року до дивізії „Б". Крім Драгош Води є ще в дивізії „Б" німецький клюб Ян з Чернівців. В чернівецькій окрузі є 16 клюбів і про них як суперників Довбуша і Мазепи доведеться нам частіше згадувати. В цьому сезоні братимуть участь у змаганнях за мистецтво Чернівців (округи) два наші клюби: Довбуш в першій клясі і Мазепа в другій. Гонта, клюб студентів з Мамаївців (підміського села) опинився перед ліквідацією через недостачу змагунів (!) і очевидно не братиме участи в мистецтвах.

Закарпаття.

МІНІСТР ЗАДІНА НА ЗАКАРПАТТІ.

Минулого тижня прибув на Закарпаття міністр хліборобства д-р Задіна. В Рахівщині поцікавився полонинським господарством, відвідав дирекцію державних лісів і маєтків в Рахові, відтак через Буштино завитав до Берегова. В колишнім жупанськім уряді привитали його губернатор К. Грабар і віцеґубернатор д-р Мознік та делеґація мадярських хліборобів. Мін. Задіна оглянув новий збіжевий маґазин Торговельного Союзу, хліборобську касу і поцікавився фільварком одного мадярського поміщика у В. Бакті, де інформувався про врожай тютюну. Відвідав ще державні пивниці в Берегові і винниці в Мужійові та подався на Веречанщину.

Потім приняв декілька делеґацій, відбув наради з ріжними референтами та представниками уряду, відвідав торговицю, Торговельний Союз, овочеву школу, а в пятницю поїхав назад до Праги.

Міністра супроводили виключно чеські урядовці так, що про закарпатську біду він не довідався. Обїхав найбагатші мадярські околиці, але напр. перелюдненої Воловщини не відвідав.

ДЕЛЕҐАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

До Праги має прибути нова делеґація американських закарпатських українців, яку веде голова найбільшої організації закарпатських українців в Америці „Греко-кат. Братства" — Секерак.

АРЕШТУВАЛИ УКРАЇНСЬКОГО РЕДАКТОРА.

З наказу ужгородської прокуратури великоберезнянська жандармерія арештувала редактора Івана Рогача, відомого провідника молоді і секретаря коаліційної партії. Причина арештування невідома.

КОНГРЕС НАЦІОНАЛЬНОЇ РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ ПАРТІЇ.

В неділю, 18-го ц. м. відбувся в Хусті партійний зїзд Національної Робітничо-Селянської Партії, якої головою є учитель Іван Гриць.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Перша декада.

Перших десять днів тягнення четвертої кляси сорокдругої клясової льотерії принесли багатий врожай: велику кількість вигр.

Найбільшу квоту досі осягнули числа ...01 і 82310, на які впало по 75.000 золотих. Цими квотами поділилися мешканці Познаня і Варшави, з окремим виріжненням масярського ... фаху, якого представники пп. Іван Цалкевич і Степан Ориль дістали по 12.000 золотих кожний.

Виграми по пятьдесять тисяч золотих обдарувала Фортуна головно грачів із Східної Галичини, серед них зокрема представників ...ництва і вільних звань.

При цій нагоді пригадуємо, що головна вигра третьої кляси 150.000 золотих впала на число 68.400. Пані Й. Жултовська з Варшави це одна із щасливих власників „пятки" цього числа.

Друга велика вигра в цій клясі 75.000 золотих дісталася числові 6844. Завдяки цьому п. **М. Гольдштайн**, швець (Варшава, вул. Міла) дістав разом зі своїми товаришами 12.000 зол.

В колесі лишилися ще вигри по 100.000, 75.000, 50.000 і т. д. золотих, а в дні 23. вересня буде вильосована головна вигра — міліон золотих.

Зараз після цього ввійдемо вже в добу першої кляси 43 клясової льотерії, в якій вигляди на вигру будуть такі великі, як досі.

Тому, що тягнення цієї кляси починається вже 19. жовтня ц. р., треба заздалегідь засобитися в льос.

—о—

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 26.

НАТАЛЯ ЯХНЕНКО. 3

Алла.

Я не дивувався ані трошки, як одного дня застав Аллу в помешканні Василя. Не знаю навіть, чи і коли вони повінчалися. Василь ...жінку, яку вважав за необхідне мати ...біля себе, на досяг руки. Як його товариш я не мав нічого проти того мати. Вона відразу ...вала пустельню Василя рухом, співом, ... Ірала, застелювала, прибивала, віш... от як звичайно жінка на новім гнізді, з ...ням, що те все конче потрібне. Кожну ... вони переривали пестощами. Василь ...вав її, як вона бігла до вікна з якою ... шматинкою в руках, і почи... її як лящало, та ще й промовляв ... до мене з кожним поцілунком: „Смачно, ...смачно". Або ж вона у трансі кухонної ... бігла до нього з якимнебудь горнятком ... до проби і все знову кінча... Вони їли з одної тарілки, ... йому на коліна, обіймалися та цілувалися при кожній нагоді. На мене не звертали уваги. Повітря було переповнене ... змисловістю двох молодих людей.

... мимоволі вертався в уяві ... бачeного. Яка ріжниця з моїм ... щастям, яке ще і до того відтягалося, бо виникали ріжні перешкоди! А може якби ми з Ганною так виставляли на денне світло наше щастя, воно стратилоб свій чар і злиняло б. Може навіть і просто смішно: я далеко не красунь, а моя Ганна мила, але дуже-дуже скромна дівчина. Автім, то я ніби признавав право так поводитись, як вони поводились.

Я перестав на де-який час ходити туди, аж поки збіжить перший шум з того окропу.

Була одна річ, якої я боявся. Я направду щиро вірив у Василеві здібности. Я знав, що цей темношкірий здоровенний хлопчисько має в собі глибинні джерела, що ще моглиб немало одного здивувати. Я хотів, щоб він працював над собою і для всіх. В його майбутніх успіхах я бачив ніби виправлання за вину, що її властиво не було: за свою власну примусову бездіяльність. Тимчасом, хто знає, чи не спрямує ця жінка його життя у зовсім інше річище.

Так гризла мене тривога, аж поки я нарешті не рішився таки знову відвідати їх. Коли назустріч мені зза стола, що заступав бюрко піднеслася рідна розхристана постать, я лише глянув на його вихудле, але зосереджене обличчя на купи книжок і записаного паперу, і мені відлягло від серця. Хвала Богу, я помилився.

Я нічого не казав йому за свій страх, а тільки сів, скрутив цигарку і сказав: „Ну, як іде? Пишеш?"

Він розсміявся, показав в усміху свої чудові зуби, в які я був майже закоханий, протягся так, що аж мязи затріщали. „Іде, братку, іде" — сказав голосом, повним прихованої радости. Потім нахилився над столом, пошукав чогось, витягнув і кинув мені книжку, одну, другу... Кожна пахла свіжою друкарською фарбою, на кожній серед інших назвиськ я прочитав його. Це були поважні місячники. Я тримав їх у руках і ніби перелистовував, але в душі щось радісно ворухнулося. Таки, таки...

— Це початок, я маю в Бозі надію, що скоро вийде ціла моя книжка.

В цей час я спостеріг Аллу. Вона щойно ввійшла, мала чимось заняті руки. Але очі її, що я засадничо їх не любив і вважав рибячими — знову вразили мене виразом, повним захоплення, що аж переливався з них. В ту мить її обличчя було таке особливе, що я не міг відірвати своїх очей від неї. Василь спостеріг мій погляд.

— А бачиш — він вдоволено ствердив — ти мені не вірив. Я змусив її запустити волосся. Тамті кучері псували її стиль. Вона ж Мадонна...

Рухом власника він злегка повернув її голову. Дійсно, ті свавільні кучері щезли — волосся було розділене посередині і спускалося двома пухнастими, низько на вуха зачесаними пасмами, що відтіняли направду, як різьблений профіль. Вона дійсно виглядала як Мадонна. Алла стояла спокійно, ніби не про неї йшло. Вона пестила рукою обгортки книжок, дбайливо поправила листки рукопису. — Це наші діти — вона сказала.

— Хіба не будуть завсіди тільки ті в палітурках? — я пробував розвіяти жартом дещо за патетичний настрій.

— Ні, ми інших не будемо мати — поважно промовила вона, ніби настоювала

Похорони бл. п. Миколи Бенцаля.

Вістка про смерть артиста й режисера Миколи Бенцаля вдарила громадянство Коломиї наче грім з ясного неба. Всі знали, що він від 8 вересня почував себе погано (мабуть уже й на виставі „Марусі Богуславки" 7. 9. відчував якісь недомагання), а 9. вересня в 3-ій год. діляння серця попсувалось нагло так, що треба було кликати лікарів. Та їхні погляди на стан недужого ріжнилися, через те ніхто не думав, що катастрофа близько. Тимто коли вона прийшла, схвилювала глибоко всіх, що знали й любили артиста, а товаришів глибоко пригнобила. Бож відійшов від них молодий, у 47-ім році життя, і то дуже не в пору: не закріпивши великого діла — обєднання найкращих мистецьких сил для служби рідній сцені... Коломийське громадянство відчуло, що на нього впав обовязок зайнятися похоронами дорогого Покійника і почати сплату довгу, затягненого в тієї людини, що своє життя віддала беззастережно на службу народові тай не мала ні часу ні змоги виконати свої зобовязання супроти найближчої родини: дружини й дітей... На жалібній нараді дня 15. вересня, скликаній Організацією Українців міста Коломиї, під проводом о. прелата Ол. Русина, вшановано память Покійного одноминутною мовчанкою, опісля устійнено форму й лад похоронів та вирішено покрити всі видатки, звязані з тою трагічною подією. Порушено теж справу матеріяльної опіки над сиротами й рішено поставити ту справу на ширшу і тривкішу площину, втягнувши до неї цілу галицьку область. Похорони відбулися в пятницю, дня 16. ц. м., з дому жалоби при вул. Вільсона ч. 7 від п-ва Кузьмів, що гостили в себе Покійного з родиною. День випав мрячний, холодний, росив дощик. Але це не вплинуло ні на кількість місцевих учасників, ні на хід похоронів, зменшило тільки участь селян. В 14-ій год. почато жалібні відправи при участи 8-ох священиків, опісля промовив сеніор театральної дружини арт. Рубчак, прощав Покійного від товаришів сцени. Потім винесли товариші Покійного дорогі останки свого керманича-друга. Розвинувся похід (під кермою арт.-мал. Лукавецького). За хрестом і хоругвами йшла місцева середношкільна молодь, за нею довгий ряд вінків від ріжних груп, установ та осіб (21 крім вінків від найближчої рідні), між ними прекрасний вінок з червоної калини, дальше два трембітарі з Космача, селянська орхестра з Печеніжина, за нею мужеський хор „Боян". Зіграна орхестра і знаменитий хор виповняли попереміню довгу (майже трикільометрову) дорогу зпід залізничого двірця на цвинтар. За хором духовенство, а дальше караван у цвітах між двома рядами артистів, що віддавали своєму директорові й режисерові останню прислугу, за ним жінка й три сини Покійного, театральна дружина, делеґації установ і громадянства, а всі поважно, чвірками. Коло Народнього Дому похід зупинився і з балькону Музею після жалісного голосіння трембіт проф. Дм. Николишин попрощав великого артиста й режисера від коломийського громадянства. На церковному порозі перейняв провід похоронів о. прелат Ол. Русин, а в церкві після панахиди, відспіваної мішаним хором „Боян" виголосив коротке але глибокою щирістю надихане слово о. М. Кисіль. На цвинтар доплив похід щойно в год. 18-ій. Там після відправи над розкритою могилою попрощав свого товариша палко і з глибоким жалем реж. Блавацький від Союзу діячів театрального мистецтва, д-р Сабат і інж. Гнатюкова від косівського громадянства й жіноцтва, а дир. І. Михалевський від драматичних гуртків Коломиї. Піснею „Видиш, брате мій", відспіваною спільно артистами й „Бояном" покінчився серед холодних імлистих сутінків сумний обряд.

Другого дня в суботу в 7. год. відбулося в парохіяльній церкві поминальне Богослуження, якого вислухала вдова й сироти, театральна дружина й декілька колом. громадян. Потім театр відїхав до Городенки.

Мусоліні домагається плєбісциту

В СУДЕТСЬКІЙ СПРАВІ.

ПІСЛЯ АНШЛЮСУ.

Мусоліні причалив учора на контрторпедовці до Трієсту і виголосив там промову перед великими юрбами людей.

Навязуючи до повоєнного розвитку Трієсту, Мусоліні згадав про аншлюс як про подію, якої очікували міліони і якій ніхто не противився. Тепер Трієст найшовся в новому положенні, — він приготований на кожну можливість. Він рахує на власні сили, тому з усякої ситуації вийде переможно.

ПЛЄБІСЦИТ.

Є хвилини у житті народів, коли державні мужі не мають права відповідальности, лиш мусять її приняти — і то з гордістю. Не лише з огляду на вісь Рим—Берлін та на приязні взаємини з Мадярщиною і Польщею, але і з огляду на почуття совісти та відповідальности, треба ствердити, що

чехословацьке питання у теперішній розогненій стадії може найти лиш одну розвязку: Плєбісцит для всіх народів, що їх гнобила дотепер т. зв. Велика Чехословаччина — держава, яка зовсім не має органічної єдности.

„МІСЦЕ ІТАЛІЇ ВИБРАНЕ."

У хвилині, коли події розвиваються з темпом лявіни, необхідно ділати скоро, щоб не допустити до хаосу й ускладнень. Зрозумів це британський премієр, коли прилетів з Льондону до Берхтесґаден; справді всяка проволока могла тоді спричинити катастрофу. Не зважаючи на московську кампанію, европейські народи приняли концепцію успішної розвязки справи.

Віримо, що в останніх годинах дійде до мирної розвязки конфлікту.

Бажаємо, щоб евентуальний конфлікт зльокалізовано й обмежено. Але якби це не вдалося і дійшлоб до загального конфлікту, за Прагою чи проти неї, то місце Італії вже вибране.

ВРАЖІННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Вся німецька преса широко реферує промову Мусолінія та подає репортажі з Трієсту.

Виявляється, що промові Мусолінія прислухувався гурт німецьких націонал-соціялістів.

ВРАЖІННЯ НА МАДЯРЩИНІ.

Мадярська Телеграфічна Агенція повідомляє: Не лише мадярські політичні кола, але й народні маси приняли промову Мусолінія з великим вдоволенням. Мусоліні — це перший з провідних державних мужів Европи, який отверто зажадав справедливости для Мадярщини; мадярський нарід того ніколи не забуде йому.

Мадярські товариства і приватні особи масово висилають привітні телеграми до Мусолінія. Є думка скликати спеціяльні збори по всіх містах, щоб висловити чолобитню Мусолініеві.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ ВИЇХАВ З ПРАГИ, ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ З БЕРЛІНА.

Львівська вечірня преса подала вістку, що німецький посол виїхав з Праги і чехословацький посол у Берліні покинув Німеччину.

„МИ ДОСИТЬ СИЛЬНІ, ЩОБ ВТЯГНУТИ ЦІЛУ ЕВРОПУ У ВІЙНУ."

„Право Ліду", виступаючи проти плєбісциту у справі прилучення Судетів до Німеччини, гостро атакує „західні демократії". „Можливо — мовляв — що ми за слабі, щоб перемогти Німеччину, але доволі сильні, щоб втягнути цілу Европу у війну".

ВИНЯТКОВИЙ СТАН У ЦІЛІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Праський уряд проголосив винятковий стан у цілій державі.

На тій основі припинено загарантовані у конституції громадянські вольности: свобода особи і дому, тайни листів, свободи преси, право зібрань та товариств. Начальники країв можуть видати дальші постанови.

В НІМЕЧЧИНІ ПОВСТАВ СУДЕТСЬКИЙ ДОБРОВОЛЬЧИЙ КОРПУС.

З Дрездену повідомляють урядово, що там утворено судетський добровольчий корпус. Він має 40.000 озброєних членів і ділиться на 4 групи.

БЕРЛІН ПОГРОЖУЄ ПРАЗІ РЕПРЕСІЯМИ.

Німецький шарже д'афер висловив праському урядові півофіціяльну осторогу, що колиб чеський воєнний суд засудив судетських німців, Німеччина виступить з репресіями супроти чеських громадян, які живуть у Німеччині.

ВІДОЗВА ГЕНЛЯЙНА.

Генляйн оголосив відозву до судетських німців такого змісту: „Ще тяжить над вами гуситсько-большевицьке насилля Праги, яке хоче зброєю здавити свободу суд. німців. Та не тратьте надії, година визволення зближається. На насилля відповідайте насиллям. Ваші земляки творять корпус добровольців і жертвують своє життя, щоб визволити батьківщину зпід чеського ярма.

Провід судетської партії заявив у відозві, що праський уряд припинив партію нелегально, тому та постанова не правосильна. Члени партії обовязані слухати вказівок, що їх дістануть через радіо".

84.000 НІМЦІВ УТІКЛО ЗІ СУДЕТІВ.

Як подають берлінські щоденники, в суботу вечором урядово зареєстровано 84.000 судетських німців, які перейшли кордон і схоронились до німецьких таборів.

—o—

КОНТРОЛЯ НАД ПРОМИСЛОМ, ЯКИЙ ПРОДУКУЄ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

Як подає румунська преса, букарештський уряд рішив піддати під військову контролю ділянки промислу, які продукують для національної оборони. Вже готові матеріяли зінвентаризують, над продукцією нових буде наглядати міністерство військових справ, маринарки й летунства та внутрішніх справ.

—o—

ТУРКИ З РУМУНІЇ ТА БОЛГАРІЇ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО БАТЬКІВЩИНИ.

Від довшого часу турецький уряд спроваджує до Туреччини турків з Болгарії та Румунії. До Чанаккале та Смирни причалило вже 15.000 турків, до кінця жовтня приїде до 30.000.

—o—

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ У ШВЕЦІЇ.

У цілій Швеції відбулись вибори до міських та генеральних рад. Як виходить з дотеперішніх обчислень, соціял-демократи зискали нових мандатів, правиця втратила. У Стокгольмі соціял-демократи здобули 56 мандатів на ...

Самоуправні вибори будуть мати посередній вплив на вибори до парламенту.

—o—

ДАЛЬШІ ЗАВОРУШЕННЯ В УССР.

В полтавській та луганській окрузі вибухли селянські заворушення, до яких приєдналося робітництво. Війська ГПУ виступили проти ... станців зповстанців. Окремий військовий суд у Луганську розглядає справу організаторів заворушень.

Я став знову частим гостем у них. Моє упередження до тої дівчини почало хитатися. Трудно було за лішу жінку для Василя. Ні одної хвилини ця дівчина не думала зробити з нього заробкової машини. Скромні доходи Василя, що ледви вистачали на його потреби, для двох людей уже були за куці. Ця донька якихсь досить добре ситуованих людей не боялася ніякої праці. Служниці вони не могли тримати, отже вона виконувала сама всю домашню працю. Я її заставав то при балії, то в кухні, то при шуруванні підлоги — і ніколи не бачив її у поганому гуморі. Через подвірря, завішене часто в літі їх немудрою білизною, я проходив у кімнату, де заставав завжди той сам образ: Василь, прикований до своїх рукописів користав з мого приходу, щоб розімняти задубілі члени. Ми закурювали і заводили балачку. Згодом до нас прилучувалася Алла, яка в останніх часах вишукала собі якісь лекції, щоб побільшити свої доходи. Вона подавала нам неодмінний чай і ми всі троє сідали і весело та мило сходив нам час. Я спостеріг, що Алла завжди була ознайомлена про все, що пише її чоловік, знала теми і цілі праць. Виходило, що він радився із нею, перечитував їй частини. Її гадка завжди сходилася з гадкою Василя, хоч дещо в лєгшому, так би мовити веселішому. До всього, що він робив і казав вона ставилася просто з побожністю. Чиж не тоді щасливий мужчина з жінкою, як вона дає йому все те, що він сам вимагає? Його вимоги, видко були задоволені за приятеля Василя я не міг не відчути до неї за те приязні.

Далі буде.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ ДЛЯ ПОЛЯКІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Президія Головної Ради Озону ухвалила резолюцію, в якій домагається для поляків у Чехословаччині таких прав, які здобудуть судетські німці. У хвилині, коли говориться вже про прилучення судетських німців до Німеччини ця резолюція Озону дуже промовиста.

Подібну резолюцію ухвалив теж „Зайонзек Інвалідуф Военних".

У Катовицях веде інтенсивну акцію „Комітет боротьби за права поляків у Чехословаччині", який видав спеціяльну відозву.

—o—

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: П. С., Коломия, 10 зол.; П. І. 2 зол., Б. Я. 1.50 зол.; д-р О. Дзядів, Баворів, 2 зол.

—o—

По широкому світі.

Британійський парлямент збереться мабуть у найближчому тижні, після другої стрічі Чемберлена з Гітлером.

З червоної Еспанії вислано до Франції транспорт золота вартости 160,000.000 франків.

Фінляндський уряд запротестував перед совітським проти перелету большевицьких літаків над фінською територією.

Румунія перестала впускати на свою територію югославянських громадян без віз.

До Палестини вислано 6 нових британійських курінів, які мають очистити країну з повстанців.

Мадярський міністр освіти Телекі приїхав на кілька днів до Естонії з офіційною візитою.

Естонський уряд утворив окремий торговельний комітет, що має контролювати імпорт, експорт та фінансові операції.

Естонська преса пригадує заяву естонського начального вожда, що Естонія не дозволить большевикам перейти через свою територію.

—o—

НОВИНКИ.

— **Преосв. Коциловський знову при праці.** Повідомляють нас, що до Перемишля повернувся вже з Відня Преосв. Коциловський, що, як відомо, перебув там тяжку операцію щоки і прийшов зовсім до здоровля. З поворотом по довшій перерві до праці бажаємо нашому владиці в Перемишлі ще багато сил та здоровля для добра нашої Церкви й народу.

— **Великий успіх українського відділу на ювилейній виставі в Пільзні, ЧСР.** Український гурток у Пільзні „Січ" уладив на пільзненській ювилейній виставі український відділ, якого експонати дали чужинцям змогу познайомитися з українською справою й Україною. Український відділ зробив дуже гарне враження і тішився великим успіхом, про що свідчать замітки у чеській та німецькій пресі. При улаштуванні цього українського відділу виставки положили багато праці голова „Січі" Микола Бойкевич та секретар ...

— **Українська вишивана сорочка для през. Рузвельта.** З нагоди великого свята у Гайд-Парку в Ню Йорку, Ліга української молоді у Спол. Державах приготовила в дарунку для през. Рузвельта народню чудово-вишиту сорочку, яку вручили президентові панна Анна Задорожна й Іван Кухарський. Сорочку вишила панна Марія Лаврик з Честеру.

— **Українець опрацьовує єгипетську фільму.** Єгипетський уряд доручив нашому землякові кінорежисерові Евгенові Деславові технічне опрацювання кіносценарія „Боротьба за добробут", дія якого відбувається в сучасному Єгипті на тлі життя нової єгипетської армії.

— **Великий Луг до хресних батьків лугового прапору.** Старшина „Великого Лугу" у Львові складає отсим подяку всім хресним батькам за участь у посвяченні лугового прапору. Заразом звертається до всіх інших запрошених хресних батьків, які не мали часу або не могли в неділю 18. вересня ц. р. вбити свої цвяшки в держак прапору, щоб були ласкаві прийти до домівки Товариства „Великий Луг" у Львові при вул. Коперника ч. 5 в подвірю та зложили доручені їм цвяшки і вписали свої назвища в „Книгу хресних батьків".

— **Львівський Клюб Ситківкарів** у Львові уладжує дня 26. і 27. вересня ц. р. внутрішні клюбові ситківкові змагання на кортах „Світезі". Крім звичайних змагань для мужчин і жінок конкуренції сеніорів і юніорів. Зголошення до дня 26. ц. м. приймає п. Ольга Струмінська, Зембанк, Словацького 14, передполуднем. Від вівтірка 20. ц. м. Клюб винаняв корти на „Світезі" між год. 3—5, на яких члени можуть безплатно тренувати аж до змагань. **Виділ.**

— **Арештування в Бережанщині.** В селі Павлові, пов. Бережани, поліція арештувала 28. м. м. Михайла Комарянського за протишкільну акцію і відвезла його до арештів у Бережанах. — Дня 14. ц. м. поліція перевезла з Ходорова до Бережан Василя Вишиваного, студ. фільософії, інж. Миколу Самокишина і Гринька Пухаля. Їх арештувала поліція під замітом приналежности до ОУН. Крім того у звязку з цією справою в арештах у Бережанах сидять: Антін Николин, Стефан Николин, Михайло Николин, Петро Дубовський, Дмитро Кучер, Олекса Шльвіра, Осип Пастернак, Осип Баран, Микола Тітик, Ілько Цибран, Василь Цибран, Петро Куллик, Гринько Телішевський, Василь Телішевський і Микола Ганущак, усі з Ходорівщини.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 10.000 зол. на ч. 40478 152073; 5.000 зол. на ч. 5850 10866 13417 41562 58110 61962 109234 155076; 2.000 зол. на ч. 4090 17677 31920 37869 82566 85605 90426 90828 117055 134529 137225; 1.000 зол. на ч. 8511 9409 15240 17715 20855 20079 24816 25637 29663 30724 40438 42357 5213 55630 59970 64934 70302 82411 83318 88348 91358 92619 96199 100638 111956 112718 123643 123711 138304 143160.

— **Замість до Почаєва попав до арешту** в Радивилові 10. ц. м. п. Роман Чолій. Він того дня виїхав зі Львова до Почаєва везучи зі собою видання релігійного змісту, звязані з 950-літтям Хрещення Руси-України, а саме ювилейні образи, молебні, тощо на суму 833.20 зол. Це все мав він доставити до Почаєва на час великих дводенних відпустів, що відбулись там 10. і 11. ц. м. У Радивилові задержав його на залізничій стації відділ поліції, забираючи його зі собою на поліційну станицю. Стягаючи протокол Чолій довідався між іншим, що хто хоче їхати на Волинь, мусить наперед зїсти міх соли, бо не передумавши добре свого кроку, **не можна туди вибиратися.** Дальше на заввагу арештованого, що він везе зі собою леґальні видання і до того ще релігійного змісту, відповіли йому, що те, що в Галичині є леґальне, на Волині може бути конфісковане. По пересуханні замкнено п. Р. Чолія в арешті. По двох днях випустили арештованого, але затримали товар, що він його віз зі собою, кажучи, що книжки відійдуть до старостства. При цьому слід зазначити, що не звважаючи на домагання арештованого не видано йому ніякої посвідки на забрані книжки.

— **Добошинський відмовляє зізнань.** В понеділок 19. ц. м. почалася перед трибуналом окружного суду у Львові третя з черги розправа інж. Добошинського, якого обвинувачує двох прокураторів, а боронить шістьох адвокатів. Оборонці поставили внесок, щоби трибунал допустив доказ як свідків з 12-ох присяглих суддів, які брали участь у видаванні останнього вердикту проти інж. Добошинського і щоб львівський суд не розглядав цієї справи, лише відступив трибуналові на терені іншого апеляційного суду. Предсідник трибуналу Понуркевич відчитав постанову апеляційного суду у Львові, що відкинув уже оба ці внески. З черги трибунал приступив до пересухування пп. Добошинського який відмовився від зізнань, мотивуючи тим, що трибунал не допустив доказу зі суддів присяглих. Оборонці зреклися оборони тому, що трибунал не взяв під увагу їх внесків. Трибунал наложив на кожного оборонця за те по 100 зол. кари.

— **Арештування адвоката у Львові.** В суботу 17. ц. м. львівська поліція арештувала з доручення прокуратора адвоката д-ра Адольфа Посамента при вул. Баторія 24. під замітом утруднювання виміру справедливости. Подробиці справи тримають в тайні.

— **Вбивство на стації у Бруховичах.** У суботу 17. ц. вечором мулярі Йосиф Ман і А. Гжиб з Жовкви напали на стації у Бруховичах на братів Чамарів, яких побили. Підчас бійки напасник Ман зранив М. Чамару ножем у плечі так сильно, що він по 15-ох хвилинах помер. Поліція арештувала вбивника і його товариша. До вбивства дійшло на тлі особистих порахунків.

— **Львівська хроніка.** В неділю 18. ц. м. в ночі дійшло до бійки при вул. Замарстинівській, між О. Фішером і Г. Шварцом та його двома товаришами. Підчас суперечки надійшов авантурник Густав Унтерман і зранив важко усіх чотирьох, яких каретка ратункового поготівля відвезла до шпиталю. — Поліція арештувала Унтермана. — Підхмелений М. Сітник, вернувшись до хати, зранив ножем свою жінку Й. Сітник, яка є у відмінному стані. Ранену жінку відвезли до шпиталю, а брутального чоловіка арештувала поліція. — При пл. Краківській автобус наїхав на наколесника Ю. Кміта і поломив йому ровер.

— **Краєва хроніка.** У фабриці вати у Станиславові трансмісійний пас відорвав руку 18-літньому робітникові Я. Біликові. Важко раненого робітника відвезли у грізному стані до шпиталю. — У вязниці окружного суду в Яслі вязні порозумілись зі собою і доручили своїм родинам, щоб марки на листах намилювали милом. По одержанні листів вязні змивали водою поштові печатки з марок і продавали марки як зовсім нові. Тепер відповідатимуть перед судом.

— **Клопоти красуні „міс Европи".** Перед кількома днями на конкурсі краси в Копенгазі вибрали „міс Европою" красуню Фінляндії С. Сальонен. По повороті до Гельсінґфорсу С. Сальонен довідалася, що її усунули з учительської семинарії за участь у конкурсі краси. За рік „міс Европа" мала дістати диплом учительки. В її обороні стала вся фінляндська преса, яка підкреслює, що Сальонен вийшла переможно з конкурсу, не вживаючи ні пудру, ні шмінки. Факт, що її вибрано „міс Европою" не може бути перешкодою в тому, щоб вона була виховницею дівчат.

— **Щіплянку проти холери** згодився турецький уряд переслати до Китаю з доручення Ліги Націй. Щіплянку підготовляє санітарний інститут в Анкарі. Більший транспорт щіплянки відійде вже в найближчих днях.

—o—

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповідям й катехизі. Рік III. Ч. 9. Вересень 1938. Львів. Зміст: о. Гр. Кубай: Пропов. на Нед. XII. після З. св. Д. — о. А. Гадзалюк: Пропов. на XIV. Нед. після З. св. Д. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Пр. Різдва Преч. Д. Марії. — о. Р. С.: Пропов. на Нед. XV. після З. св. Д. — о. П. Дзядик: Катехизм для III. кл. вселд. шкіл (на вересень). — о. Вол. Рабій: Короткі катехизи для приготування дітей до св. Сповіди і Причастя. — о. Василь Попадюк: Пята наука в честь Пр. Д. М. на міс. травень. — о. І. Миронюк: Пропов. на посіщення св. Тайн. о. П. Дзядик: Через обнову проповідництва — до обнови християнського життя. — Рецензії. — Бібліографія.

РІДНА МОВА. Науково-популярний місячник присвячений вивченню української мови та теорії літератури. Рік VI. Ч. 9. Вересень 1938. Жовква. Зміст: І. Огієнко: Непорозуміння в перекладах Святого Письма. Проф. В. Варагура: Психологічні основи успіху літературного твору. І. Огієнко: Складня української мови: Словоладі об'єкта й атрибута. Проф. П. Ковалевська: Недуги мови: афазія. В. Кобзяк: Назви по батькові. І. Огієнко: Вимова давньоєврейських біблійних імен. В Книги Псалмів: Псалми 1, 2, 6, 20 і 45-49. І. Огієнко: „Криводилові слова". Життя слів. М. Задорожна: Рідної мови треба вчитися та вчитися! Відповідь на запити наших Читачів. Дописи Прихильників рідної мови.

МІСІОНАР. Передплатн. Ісусового Серця. Рік ... Ч. 9. Вересень 1938. Жовква.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 20. 9. год. 8. „Вовки в ночі“.
Середа 21. 9. год. 8. веч. „Іван“.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ВИГОДА:
20. 9. Гетьман Полуботок.
21. 9. Мазепа.
ЖУРАВНО:
22. 9. Безталанна.
23. 9. Шляхи Бескиду.
24. 9. Чесна Сужена.
25. 9. Гетьман Полуботок.
26. 9. Мазепа.

Театр незабаром завітає до Львова з історично-народнім репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Шалені алеї“.
АПОЛЬЬО: „Індія говорить“.
АТЛЯНТИК: „Вулиця гріху“.
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок“.
ВАНДА: „Малий чародій“ і „Верніте“.
ҐРАЖИНА: „Нерес“ на осн. Годкевичевої.
ЕВРОПА: „Я помилився“ з Шорлем Боєм.
КАСИНО: „Модельна“ (Джоен Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість“.
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка“ (Д. Дарбін).
МЕТРО: „Князь і жебрак“.
МІРАЖ: „Велике Бетовенове кохання“.
МУЗА: „Малий джентельмен“, „Новір жені“.
ПАЛЯС: „Шіваґо“.
ПАКС: „Жінки над пропастю“.
РАЙ: „Веселий волоцюга“ комедія.
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь“ з Льоретою Йонґ.
РОКСІ: „Роберт і Бертран“.
СВІТ: „Пат і Паташон безпомічні“, „Львові стежу“.
СТИЛЕВЕ: „Кохання в кайданах“ і ревія.
ТОН: „Дочка Шангаю“, „Дорога в незнане“.
УТІХА: „Шеф контррозвідки“ і ревія.
ХИМЕРА: „Мачухова дочка“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Гарміш-Партенкірхен“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВИД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 20. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти комунікати. 11.00 Для шкіл: „Коперник“ авд. для старших дітей, 11.15 Симфонічна творчість Біцета, пл., 12.03 Полудн. авд. 14.00 Музика з пл., 14.15 Концерт беззвука, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Для дітей: „Пригоди Майстер-Клясик; у якій говориться про 21 брами та мальовані горшенята“, 15.50 Фіз.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперова музика у вик. орх., 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед жінок: Косметика восени та взимі. Пісні, Комунікати жін. організацій, 17.55 Гальо, спорт! 18.00 Розвиток моторів, авд., 18.10 Форт. рецитали. 18.45 Про двоїстість опрацювання, 19.00 Скрипкові твори в супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Міцкевичівський рік у Новгородку, 19.50 „Коли я був молодий, діточки“ розр. концерт у вик. орх., між. у перерві: Гумор у поезії. Аґнешка (реєстрація), 20.45 Веч. денник, **21.00 Переховування овочів і городовини, в українській мові виголосить д-р Х. Кононенко,** 21.10 У перерви симфонію, муз. репортаж із ... (інстр.) 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 У ритмі танку, пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Камер. музика, скр. форт. (видає Варшава II).

Середа, 21. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Перше снідання при музиці з пл., 11.00 Для шкіл: „Лісові рахунки“ авд. для молодших дітей, 11.25 Балетова музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 М. Карлович із пл., 14.35 Скрипковий рецитал Марії Добрянської у супр. форт., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. сальон. орх., 16.45 Совітське військо після „чистки“, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листки з подорожі „Чехією та Німеччиною до Італії“, гутірка, музика з пл., 17.55 Гальо, спорт! 18.00 Комахоїдні ростини, 18.10 Скрипк. рецитал у супр. форт., 18.45 „Оповідання про 12 опришків“, 19.00 Спів. рецитал Забейди-Суміцького у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Осінь за плечима“ розр. концерт у вик. сальон. орх., скрипка, бас, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 Шопенівський концерт у вик. Марг. Тромбіні-Казуро, 21.50, 22.00 Спорт. вістки, 22.05 Кабарет, словесно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка музика у вик. симф. орх., пл. (видає Варшава II.).

Четвер, 22. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 У такт музики, муз. поранок для всесюдних шкіл, 11.25 Сюїти Ґріґа, пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Із оперових мельодій, пл., 14.15 Пісні у вик. Ал. Кльоша, барит. у супр. форт., 14.35 Орхестральні плити, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Малі радіослухачі працюють суспільно, 15.25 „Чорний Матвій“ фрагм. із пов. В. Лозінського, 15.50 Господарські вістки, 16.05 Музика з пл., 16.15 Авд. для дівчат: Що це таке статистика, 16.25 Октет Сандлера з пл., 16.45 Із міжнародних жіночих організацій, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камеральна музика з пл., 17.40 „Комедія помилок“ новеля Г. Сенкевича, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Огляд видань, 18.10 Скрипковий рецитал, 18.30 Театр Уяви: „Козацьке весілля“, 19.00 Пісеньки білих і чорних у Зл. Державах на 2 форт., 19.20, 20.45 Актуальна гутірка, 19.30 У погоні за пригодою, розр. концерт, орх., спів, сальон. джез, вібрафон, ксильофон, 20.35 Веч. денник, 20.50 Актуальність, 21.02 „Арлезіянка“ оп. Чілеї, трансм. із Торіна; у І-ій перерві коло год. 21.25 Спортові вістки, у ІІ-ій перерві коло год. 22.10 Рецитація прози, 23.00 Ост. вістки, 23.20—23.55 Легка й танкова музика. Рецитація прози, 23.00 Ост. вістки, 23.20 до 23.55 Легка й танк. музика з пл. (видає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 20. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Вечірній гомін, 20.10, 21.00 Веселе прощання літа, 21.15 Чар голосу, БІЛГОРОД 18.45 Форт., 20.00 Нар. пісні, 22.20 Спів. рецит., БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.00 Спів, 18.00 Циг. муз., 19.20, 20.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика, 16.00, 17.10 Орх. концерт, 18.30, 19.00 Розр. музика, орх., (віденські пісеньки), 21.15 Шубертові твори, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Пісні, 20.30 Родина Шіравель, концерт орх., КОШИЦІ 7.35 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Про військове виховання, Петро Мігоеа: Власні твори, В. Жентвай: Учитель і калина, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Муз. вечір, ПРАГА 15.15 Легка музика, 17.30 Тріо ес-дур Брамса, 18.20 Концерт орх. мещ. РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15 21.00 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 „Наталія“ драма Кассоніо, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Весела авдиція, ТУЛЮЗА 20.30 Пісні.

Середа, 21. вересня 1938.

БЕРЛІН 16.30 Оповідання, 17.20, 19.00 Розр. музика, 18.10 Камер. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.10 Китиця мельодій, орх., вок., БІЛГОРОД 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, БРЮССЕЛЬ ФР. 20.00, 21.00 „Паганіні“ оп. Легара, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30, 22.20 Циг. музика, 18.25, 19.0, 20.40 Орх., 20.10 Спів, 21.00 Твори Бетховена, концерт під дир. Доганія, ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Розр. концерт, солісти, квартет вальдгорністів, КОШИЦІ 7.35, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Збирання, сортування та пакування овочів, Форт. концерт Милославської, „Дві розмови“ комедія А. Аверченка, МІЛЯНО 17.50 18.00 Камер. концерт, 19.15 Сучасна музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Орг. музика, 22.40 Танк. музика, ПРАГА 11.05 Популярний концерт, 18.20 Легка музика, 20.55, 21.00 „Осіння симфонія“ Новака, 22.20 Форт. РАДІО ПАРІ 18.00, 18.30, Віол., 19.30 Діяльої, 20.30 Хор, 21.00, 22.00 Розр. програма, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля каза інамората“ оп. Льомбарда та Сімоніє, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.30 Два форт.

Четвер, 22. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, 19.00 Весела муз. авдиція, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Орх. концерт, 17.00 Спів, 18.10 Органовий рецитал, 19.20 Музика, 22.30 Концерт військ. муз., ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 18.15 Танки давніх часів 15.30 Балетова муз., 16.00 Танк. муз., 19.00 Твори на віолю да Гамба та форт., 20.10 „Віденські пісенькарі“ розр. вечір з участю солістів, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Господарський огляд, Гарін Михайловський: „Спокуса св. Антона“, Культурне життя Праги, МІЛЯНО 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Комедія Пірандела, 23.15 Танк. музика, МИНХЕН 20.10, 21.00, 22.00 „Джудіта“ оп. Легара, ПРАА 17.40 Спів, 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.015 Музична казка, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Арлезіянка“ оп. Чілеї.

Радіокутик.

ТРАНСМІСІЯ ОПЕР В ЕІАР.

Цього року італійський театр „20 тисяч глядачів“ зорганізований на отвертому повітрі, на руїнах лазничок Каракалі, втішався великим успіхом. В операх виступило багато найвизначніших артистів. Серед глядачів частим гостем буває Мусоліні. На його приказ в свято 15. серпня ціна більшости місць була 2 ліри, так, що навіть найширші верстви аматорів музики мали змогу слухати опери у найкращому виконанні. Радіове тов. ЕІАР трасмітувало опери виставлені під отвертим небом в амфітеатрі у Вероні та Палаті Дожів у Мілано.

БУРЯ УШКОДИЛА РАДІОСТАЦІЮ.

В половині минулого місяця в часі великої бурі, яка навістила Париж, грім вдарив в антену радіостації Радіо-Парі та дуже сильно її пошкодив. Через те станція була унерухомлена 11 годин.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ АЛЬПЕЙСЬКИХ ВЕРХІВ.

У французьких Альпах вирішено заінсталювати спеціальну радіову висильно-сприймальну мережу. Вона має служити в разі потреби, щоб нести поміч у наглих випадках. Останньо трапилося у горах багато нещасливих випадків, що причинилося здійснити цей плян.

ОПОВІСТКА.

На памятник бл. п. Генерала Тарнавського зложив Михайло Лучків від робітників і робітниць фабрики паперосів „Калина“ в Тернополі зол. 8.50.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла“: Роман Будзан, Голоскут, 1.— зол. на **Рідну Школу** і 1.— зол. на **Інвалідів.**

Заява. Заявляю, що я ніколи не закидав п. інж. Романові Кулицькому, немов би він звинив Народний Банк в Бориславі через те, що не віддав 11.000 зол., а навпаки п. інж. Романа Кулицького повідомляю, що я мав таке твердити — що це походило від якихось непорозумінь.
Ілля Яворський в. р. 1992

Замість вінка на могилу Болеславы Малішевської складає 10 зол. на Український Шпиталь — Анна Огоновська.

МЕШКАННЯ

КІМНАТА окремна, умебльована до винайму: Байки 26, 12. 1970 3-3

КОМФОРТОВА КІМНАТА з умеблюванням або без до винайму. Поповського 18 м. 5. 2-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРЕЦИЗІЙНІ ГОДИННИКИ, великий вибір, дешево продає, Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жорж). 1952 1-7

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРАКТИКАНТІВ прийме фінансове підприємство у Львові. Зголошення під „Тільки здібні“ до „Діла“. 1976 2-2

ДЛЯ КРУЖКА „Сільського Господаря“ в Бориславі потрібна інструкторка до ведення Секції господинь. Кваліфікації: скінчений курс інструкторок. Оферти вносити до кружка „Сільського Господаря“ в Бориславі, вул. Церковна 34. 1994 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ праці господині в самітнього урядника, священика або вдівця з дитиною. Знаю всю домашню роботу. Зголошення посилати на адресу: Przemyśl, ul. Chocimska. 41. Ольга Пушкар. 1-4

ШИЮ по домах сукні і білля першорядно. Листи „Діло“ під „2 золоті“. 1-3

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

В ЯКІМ повіті дається відчувати брак інженіра мірничого, щоб міг відкрити канцелярію зараз. Організації, установи, адвокати, нотарі, приватні особи зволять повідомити „Діло“ зогл. 1937. 1164 1-2

РІЖНІ

ПЛАСТОВІ ОДНОСТРОЇ найліпші, найдешевші, найтриваліші, лише у фірмі ПАЛІЮМ, Гетьманська 22, побіч Музея. 1780 3-3

ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.